

Středoškolská odborná činnost

12 – tvorba učebních pomůcek, didaktická technologie

Politické procesy - edukační prostředek pro výuku
společenských věd

Tereza Hynčicová

Středočeský kraj

Neveklov 2017

Středoškolská odborná činnost
12 – tvorba učebních pomůcek, didaktická technika

**Politické procesy – edukační prostředek pro výuku
společenských věd**

**Political lawsuit – educational contraption for teaching of
social sciences**

Autorka: Tereza Hynčicová, 4. ročník

Škola: Obchodní akademie Neveklov

Školní 303

257 56 Neveklov

Kraj: Středočeský

Konzultant: Mgr. Miroslava Hulanová

Neveklov 2016 - 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracovala samostatně a použila jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v seznamu vloženém v práci SOČ.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Neveklově 22. 3. 2017

podpis: .....

Poděkování.

Děkuji Mgr. Miroslavě Hulanové za obětavou pomoc a podnětné připomínky, které mi během práce poskytovala.

Dále děkuji panu Josefu Tichému a dalším členům rodiny za poskytnutí materiálů z rodinného archivu. Dále děkuji paní ředitelce Základní školy Uhlířské Janovice Mgr. Dagmar Bohatcové, ředitelce Základní školy Jana Kubelíka v Neveklově Mgr. Martině Šťátkové a paní ředitelce Obchodní akademie Neveklov Mgr. Soně Viesové za to, že mi umožnily ověřit vytvořené materiály v hodinách dějepisu, již jsem sama vedla.

Anotace

Autor práce: Tereza Hynčicová

Název práce: Politické procesy – edukační pomůcka pro výuku společenských věd

Jedná se o maturitní práci žákyně 4. A, jejímž cílem je vytvořit učební pomůcky pro výuku společenských věd, konkrétně na téma politických procesů v Československé socialistické republice.

Práce obsahuje základní informace o období let 1945-1989. Součástí práce je také ilustrační příběh, který přibližuje žákům danou dobu. Jedná se o příběh katolického kněze, který byl odsouzen na 10 let odnětí svobody v době socialismu. Dále byla vytvořena výuková videa doplněná o pracovní listy a prezentace objasňující základní pojmy.

Jelikož byl vytvořený materiál ověřen ve výuce na ZŠ a SŠ, je zde uveden rozbor odučených hodin a jejich komentář.

Klíčová slova: politické procesy, socialismus, učební pomůcky

Annotation

Author of project: Tereza Hynčicová

Name of project: Political lawsuit – educational contraption for teaching of social sciences

This work is graduations' work by schoolgirl in fourth class. The main aim of work is creation of educational contraptions for teaching of social sciences, concretely of political lawsuit in socialistic Czechoslovakia.

The work consists of basic information about the period of 1945-1989 and illustration story, which approaching this period to pupils. It is story of catholic priest, who was sentenced for 10 years of abscission of freedom in the period of socialism. There were created educational videos which are amended of working papers and presentation.

There is analysis of classes which were taught by created contraptions at primary schools and high school.

Keywords: political lawsuit, socialism, educational contraption

Obsah

Úvod.....	8
1 Politická situace.....	10
1.1 Politický vzrůst KSČ.....	10
1.2 Volby 1946.....	11
1.3 Ústava.....	12
1.4 Únor 1948.....	13
2 Události po únoru 1948.....	14
2.1 Kolektivizace v Československu.....	14
2.2 50. léta 20. století.....	15
2.2.1 První společenská krize.....	15
2.3 60. léta 20. století.....	16
2.3.1 Rok 1968.....	16
2.4 Období normalizace.....	17
3 Rok 1989.....	18
4 Perzekuce katolické církve.....	19
4.1 Katolická akce.....	19
4.2 Čihošťský zázrak.....	20
4.4 Jiné zásahy proti církvi.....	21
5 Politické procesy.....	22
5.1 Hlavní politické procesy.....	22
5.1.1 Proces Miloslav Choc a spol.	23
5.1.2 Proces Milada Horáková a spol.....	23
6 Ilustrační příběh katolického kněze p. Jaroslava Dvořáka.....	24
6.1 Životopis Jaroslava Dvořáka.....	24
6.2 Práce s dokumenty – udání.....	26
6.3 Práce s dokumenty - žaloba z roku 1952.....	27

6.4 Práce s dokumenty - rozsudek z roku 1952 – obecná charakteristika.....	29
6.3.1 Jaroslav Dvořák a rozsudek.....	31
6.3.2 Závěr uvedený v rozsudku	32
6.4 Práce s dokumenty - zamítnutí žádostí o propuštění.....	33
6.4.1 Zamítnutí žádosti v r. 1957	33
6.4.2 Zamítnutí žádosti v r. 1959	33
6.5 Práce s dokumenty - zahlazení odsouzení.....	34
6.6 Práce s dokumenty - usnesení o rehabilitaci	35
7 Tvorba učebních pomůcek	36
7.1 Videá (spoty).....	36
7.2 Pracovní list.....	37
7.3 Prezentace.....	39
8 Ověření vytvořených materiálů	40
8.1 Metodické vedení hodin	40
8.2 Základní škola Uhlířské Janovice	41
8.3 Základní škola Neveklov.....	43
8.4 Obchodní akademie Neveklov	44
Závěr.....	46
Seznam použitých pramenů	49
Seznam příloh.....	51

Úvod

Práce je zaměřena na výuku dějepisu. Konkrétně se týká tematiky politických procesů. Tato kapitola je zařazena v dějepisu pro 9. ročník základní školy případně v dějepisu 1. – 3. ročníku střední školy (ročník je v závislosti na učebním plánu školy).

Středoškolská odborná činnost jako taková otvírá před námi studenty možnosti prezentovat své zájmy, schopnosti, ale i příběhy, které považujeme za důležité. Také nám nabízí skvělou možnost připravit se na bakalářské práce na vysoké škole.

V letech 1948-1989 byl v Československé socialistické republice nastolen totalitní režim, konkrétně komunistický režim. Toto období je charakteristické porušováním lidských práv a svobod, a to konkrétně odposloucháváním a pronásledováním. Na základě toho probíhaly v Československé socialistické republice politické procesy, jejichž největší rozmach byl v letech 1949-1954. Jejich hlavním účelem bylo odstranit politické protivníky a dále veškeré lidi, kteří se režimu znelíbili.

Práce vznikla s cílem informovat žáky o době socialismu o tom, co všechno tato doba obnášela, o porušování lidských práv i politických procesech. Výuka o komunismu je na základních školách značně omezena, oproti jiným tématům. V učebnicích dějepisu je téma zmíněno, ale nejsou zde úplné informace, které by žákům podaly řádnou představu o této době, o době, ve které se narodili jejich rodiče či prarodiče. Ačkoli jde sice o „mladou“ historii, dnešní generace by ji znát měla. Výuka o komunismu je na středních školách probírána ve větší míře, ale tyto dějiny je třeba opakovat stále častěji a navíc způsobem, který si žáci uchovají v paměti.

Ve výuce lze využít klasickou metodu výkladu, doplněnou o práci s učebnicí, nebo je možno hodinu obohatit něčím novým, netradičním. Možností je určitě mnoho.

Proto tato práce vznikla. Jejím cílem je seznámit žáky s dobou po roce 1948 a následně je informovat o politických procesech, které zde probíhaly v 1. pol. 50. let. Dalším cílem je vytvoření výukového materiálu, který bude sloužit právě k informování studentů a který by následně mohli pedagogové využívat, pro svou potřebu. Jedná se o učební materiál, jako je výukové video, pracovní list a prezentace, která obsahuje základní informace o daném období. Využita bude i metoda myšlenkových map.

K tvorbě výukového materiálu budou využity internetové zdroje, knižní zdroje, dále také filmy či jednotlivé díly seriálů Zdivočelá země a Proces H, které jsou běžně dostupné na

internetu. Bude vytvořen návrh výuky, jenž bude po domluvě a konzultaci s vedením škol, následně ověřen na základní a střední škole.

Úvodní část práce je věnována připomenutí cesty, jak se komunisté dostali k moci, a jaké změny jejich vládnutí přineslo. Dále je prostor věnován politickým procesům a perzekuci katolické církvi. Právě ona, konkrétně kněží, měli možnost ovlivňovat veřejné mínění. Do práce je tedy zařazen i příběh nespravedlivě odsouzeného kněze pana Jaroslava Dvořáka. Člověka, který přes všechny útrapy nikdy nepřestal ctít lásku k bližnímu svému. Kromě životního příběhu pana Jaroslava Dvořáka budou do práce zařazeny i dokumenty, které dokazují jeho pravdivost. Pro učitele dějepisu se práce může stát jakýmsi výchozím bodem pro výuku tématu o době politických procesů.

1 Politická situace

Po šesti letech tzv. „Protektorátu Čechy a Morava“ dochází v roce 1945 k obnově moci československého státu v předválečných hranicích. Výjimku tvořila „Podkarpatská Rus“, která byla připojena k SSSR.

1.1 Politický vzrůst KSČ

Košický vládní program byl přijat v březnu r. 1945, kdy došlo v Moskvě k dohodě mezi Dr. Eduardem Benešem za západní emigraci a Klementem Gottwaldem za komunistickou emigraci. Výsledkem těchto dohod bylo ustanovení první poválečné vlády a reforma politického systému.

Nebyly povoleny předválečné pravicové strany, povoleny byly pouze socialistické strany, tj. národní socialisté (ČSNS), sociální demokraté (ČSD). Povolena byla díky významnému postavení předsedy lidovců Dr. Jana Šrámka také ČSL a slovenská Demokratická strana. Samozřejmě byla povolena Komunistická strana ve dvojím podání – Slovenská a Česká.

Všechny tyto politické strany byly sdruženy v orgánu „Národní fronta Čechů a Slováků“ (NF). Každá strana, která byla povolena, měla ve vládě tři zástupce, avšak s výjimkou komunistické strany. Jelikož měla dvojí podání, mohla mít šest zástupců, a tak je zajištěn komunistům nejsilnější vliv.

Předsedou vlády byl prokomunistický Zdeněk Fierlinger a ministrem obrany komunistický příznivec Ludvík Svoboda.

Tímto komunisté ovládají politickou scénu.

1.2 Volby 1946

26. května 1946 se na území Československa konaly první poválečné, avšak zároveň na dlouhou dobu první demokratické parlamentní volby.

Komunisté v těchto volbách získali 40 % a poprvé v historii se dostali do vlády.

V den parlamentních voleb vytisklo Rudé právo program komunistické strany, v němž ostře napadají své partnery v NF – národní socialisty a lidovce.

V pondělí 27. května oznámilo Rudé právo palcovými titulky:

"Komunisté vedoucí silou národa. Ještě žádná politická strana neobdržela tak velkou důvěru - V nejdemokratičtějších volbách lid potvrdil a rozšířil mandát komunistů - Radostná nálada lidu - Jen nepatrný počet hlasoval bílými lístky proti lidově-demokratickému režimu a proti Národní frontě."

Komunisté prohlašovali, že volby v roce 1946 byly nejdemokratičtější volby v době Československa. (Rudé právo 27. 5. 1946)

Komunisté byli jedinou stranou, které bylo ponecháno privilegium kandidovat na celém území ČSR. V českých zemích kandidovala KSČ, na Slovensku KSS a po volbách se jejich hlasy sečetly.

Voličům, kteří nesouhlasili s politikou celé Národní fronty, byly určeny bílé lístky, které jsou zmíněny ve výše uvedených titulcích z Rudého práva. K nim měli před volbami výtky národní socialisté a lidovci. Měli obavy, že bílé lístky nebudou pravdivě vypovídat o nesouhlase, který bylo možno vyjádřit i neúčastí. Komunisté a sociální demokraté si ale bílé lístky prosadili.

Ve volbách v roce 1946 byla ještě jedna zvláštnost. Člověk, který dosáhl v den voleb 18 let mohl jít sice k volbám, ale nebylo jisté, zda bude moci volit. Byly zřízeny zvláštní komise, které prověřovaly osoby na voličských seznamech a měly tak pravomoc některé osoby k volbám nepustit.

Za zcela nedemokratickou byla považována situace, která nastala po volbách v r. 1946 na Slovensku. Zde vyhrála přesvědčivě demokratická strana, ale do čela byli dosazeni komunisté. Podobně situace dopadla ve Zlínském kraji, zde utrpěli komunisté jedinou porážku. Ve Zlínském kraji zvítězili lidovci, ale do čela kraje byli opět dosazeni komunisté.

Tato situace se neobešla bez následků. Baťovo město Zlín brzy ztratilo i své jméno. Od 1. ledna 1949 bylo výhradně z politických důvodů přejmenováno na Gottwaldov, přestože Klement Gottwald neměl k městu žádný vztah a nikdy tam nežil.

1.3 Ústava

Komunisté zhotovili nový Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., který byl připraven ještě před komunistickým převratem. Byl však schválen Národním shromážděním až 9. 5. 1948 - po převratu, protože Eduard Beneš odmítl tento zákon podepsat. Učinil tak až v červenci nový prezident Klement Gottwald.

Komunisté ale tuto ústavu sami nedodržovali. Pokračovali ve „třídním boji“ a snažili se zničit buržoazii jako třídu, přičemž porušovali i vlastní zákony.

Příklady:

§ 1 tehdy platné ústavy:

Všichni občané jsou si před zákonem rovni

Muži a ženy mají stejné postavení v rodině i ve společnosti a stejný přístup ke vzdělání i ke všem povoláním, úřadům a hodnostem.

Skutečnost po volbách: pro některá postavení ve společnosti a pro vedoucí funkce měli komunisté zcela privilegované postavení (soudci, policisté, dozorcí vězňů, velitelské funkce u vojska, vedoucí ústředních úřadů a institucí, ředitelé podniků apod.) - nekomunisty do nich vůbec nepustili.

§ 12 tehdy platné ústavy:

Všichni občané mají právo na vzdělání.

Skutečnost po volbách: dětem, které neměly "správný třídní původ", případně měly ke komunistické politice výhrady, nebylo dovoleno studovat na středních a vysokých školách, nebo z nich byly vyhazovány.

1.4 Únor 1948

"Právě se vracím z Hradu od prezidenta republiky. Dnes ráno jsem panu prezidentu republiky podal návrh na přijetí demise ministrů, kteří odstoupili 20. února tohoto roku. A současně jsem panu prezidentu navrhl seznam osob, kterými má být vláda doplněna a rekonstruována.

Mohu vám sdělit, že pan prezident všechny mé návrhy, přesně tak jak byly podány, přijal...".

Klement Gottwald na Václavském náměstí 25. 2. 1948

Den, kdy byla pronesena tato věta, komunisté označovali jako „vítězství pracujícího lidu nad buržoazií a reakcí“

25. 2. 1948 je datum, které je považováno za převrat.. Nastává komunistická diktatura, likvidace parlamentního demokratického systému a připojení Československa do sovětského mocenského bloku.

Jednou z velkých zvláštností tohoto převratu je fakt, že komunisté byli podporováni velkou částí obyvatelstva.

V Košickém vládním programu vyhlášeném v dubnu 1945 strany deklarovaly: *"Vláda bude jednat v souladu se Sovětským svazem, a to ve všech oblastech: vojenské, politické, hospodářské i kulturní"*¹. Tyto aspekty tak výrazně napomohly komunistům převzít moc ve státě.

---

¹Únor 1948. *Totalita* [online]. Praha: Tomáš Vlček, ©1999-2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/1948/1948.php>

2 Události po únoru 1948

Po přijetí demise prezidentem komunistům už nic nebránilo v obsazení veškeré moci ve státě.

11. března proběhlo Národní shromáždění, které schválilo programové prohlášení Gottwaldovy vlády. Nová vláda byla schválena.

9. května byla přijata nová ústava, která vyhlášovala lidově demokratickou republiku.

Prezident Eduard Beneš ji však odmítl podepsat, a tak nebyla platná. Vstoupila v platnost, až když ji podepsal 14. 7. 1948 nově zvolený prezident K. Gottwald.

30. 5. proběhly parlamentní volby. Byla vyžadována veřejná volba, za neúčast hrozily postihy hlavně v zaměstnání. Nesouhlas s jednotnou kandidátkou Národní fronty² byl komunisty záměrně snížen na 10 %.

Bezprostředně po volbách, dne 2. června abdikoval prezident Eduard Beneš. V tu dobu byl již vážně nemocný a neměl žádný vliv na politické dění.

Novým prezidentem byl zvolen Klement Gottwald a vznikla nová vláda v čele s Antonínem Zápotockým.

Začalo období skutečného bolševického teroru - období strachu, politických procesů, zabíjení, drancování země a morální devastace celé společnosti.

2.1 Kolektivizace³ v Československu

Jde o změnu individuálního zemědělství na kolektivní, kterou řídila Komunistická strana Československa. Hlavní fáze této kolektivizace probíhala po dobu let 1948 – 1960, doznívala až do roku 1989.

Hned po převratu v únoru r. 1948 vznikají zemědělská družstva. Je to společenství zemědělců, kteří byli násilím přesvědčeni k odevzdání majetku včetně pozemků do společného hospodaření a vstupu do JZD.

---

²Národní fronta - seskupení společenských organizací a politických stran v Československu v letech 1945 - 1990.

³ Kolektivizace - změna individuálního zemědělství na kolektivní, kterou řídila Komunistická strana Československa

Předsedou družstva je člen KSČ, který plní příkazy OV KSČ (okresního výboru). Hlavním úkolem komunistů je hlídat zaměstnance družstva. V této době je zemědělec nejlevnější dělník ve státě, kterému podmínky nedovolují z družstva odejít. I když majitel vlastnil pozemek, neměl na něj vůbec žádné právo. Cena pozemku je určena státem a v případě využití k jakémukoliv účelu je vykoupena za částku 0,70 Kčs/m² (v době, kdy je 1 kg masa za cca 18 Kčs)

Těmto nově vzniklým družstvům se říká jednotná zemědělská družstva (JZD).

Existující hospodářská družstva byla zestátnována a stala se z nich krajská autodoprava, výkupní podniky nebo podniky Ovoce a zelenina.

Veškeré kroky komunistů v zemědělském sektoru se nesly v duchu hesla: „Kdo ovládá potraviny, ovládá stát“

2.2 50. léta 20. století

Nový systém, který nastal po únoru 1948, nedostal svých slibů. Byla zahájena kolektivizace a vlastníci půdy a živnostníci byli zbavováni svého majetku. Problematický vývoj, strach ze socialismu a hlavně smrt J. V. Stalina a K. Gottwalda vedla k první společenské krizi.

2.2.1 První společenská krize

Ještě za života Klementa Gottwalda byla připravena měnová reforma. Jedním z cílů bylo také zrušit přidělový systém. Tato reforma probíhala tajně a byla vyhlášena 1. 6. 1953. Vyvolala velkou nespokojenost některých obyvatel. Režim odsoudil tento nesouhlas jako nepřátelství k státnímu řízení KSČ. Došlo však k opravě politického kurzu. Poté, co se stal prezidentem Antonín Zápotocký, kritizuje nucené zakládání zemědělských družstev. Komunisté tuto krizi úspěšně překonali.

Hodně výrazným mezníkem byl 20. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu a Chruščovovo "odhalení kultu osobnosti" J. V. Stalina. Tak následovala další společenská krize. Chvilky výrazné slabosti komunistů využili spisovatelé, studenti, ale i odboráři a snažili se získat změnové podmínky. Režim Antonína Novotného ale tuto situaci zvládl a v roce 1957 zahajuje kampaň proti změnám. Byla úspěšná, žádné změny provedeny nebyly. Této situace využili komunisté jako další příležitosti k upevnění své moci. Vrcholem 50. let byla nová ústava - vyhlášení o vybudování socialismu v roce 1960.

50. léta skončila stabilitou komunistického režimu. Odpůrci tohoto režimu byli umlčeni, emigrovali nebo byli uvězněni.

2.3 60. léta 20. století

V šedesátých letech došlo k mnoha změnám. Jedna ze změn byl návrat k národním tradicím a obnovení vztahů s Evropou. Hlavně sblížování se Západem mělo vliv na politické dění Československa. Občané viděli svět jiný než socialistický a díky turistům českoslovenští obyvatelé viděli, že je možné vycestovat do zahraničí. Přišel velký obrat i ve sdělovacích prostředcích. Velký rozvoj prodělala televize. Vysílaly se pořady o životě v zahraničí i o politických situacích v ostatních státech, zejména na Západě. Tyto změny zasáhly nejvíce mládež. Byl tu veliký rozdíl mezi mládeží 50. let a mezi mládeží 60. let. Mládež, která vyrůstala v silném komunistickém režimu, srovnávala tehdejší dobu s poválečnou dobou, takže pro ně 50. léta byla v rámci možností dobré období. Ale mládež, která vyrůstala v 60. letech, srovnávala nynější situaci se situacemi na Západě, což znamenalo pro československý systém problémy. Se stoupajícím vzděláním stoupala znalost rozdílů. Ze Západu přišel i nový styl módy, hudby a stylu života. Začal se poslouchat rock n' roll, vznikají bigbeatové skupiny, nosí se dlouhé vlasy a džíny. Tento styl se ale silně vyhybal ideálům Svazu mládeže. Nástup nové generace, příchod kvalifikovaných dělníků a inteligence patřily k základním faktorům zrodu reformních tendencí, které vyvrcholily tzv. Pražským jarem⁴ 1968, což je krátké období změny v socialistickém Československu, které se zrychlilo po zasedání ÚV KSČ.

Nespokojenost obyvatel byla hlavně proto, že oproti západním zemím měli nedostatek spotřebního zboží, zaostalost občanské vybavenosti, havarijní stav většiny budov, nevyhovující silniční síť, úroveň komunikace, nedostatek hygieny na pracovištích, zastaralé strojové vybavení atd.

2.3.1 Rok 1968

Lidé se začínají vyjadřovat ke společnosti, ve které žijí. Společnost měla jisté problémy, jako třeba nedostatek zásobování obyvatelstva a zhoršení stavů mezi českým a slovenským národem. Antonín Novotný, který byl zodpovědný za tento stav, začínal mít protivníky i ve své komunistické straně. Tyto spory vyvrcholily při zasedání ÚV KSČ v lednu roku 1968, kdy byl Novotný odvolán ze své funkce prezidenta. Tímto byl nastartován již zmiňovaný proces tzv. Pražské jaro a ten trval až do srpnové okupace země. Zahájila jej postupná výměna

---

⁴ Pražské jaro – 1968 - krátké období politické změny v socialistickém Československu

funkcionářů a obnovení svobody slova. Jelikož sovětské vedení tento stav podcenilo, bylo nuceno v srpnu 68 využít vojska Varšavské smlouvy⁵, aby zabránilo rozšiřování Pražského jara do dalších socialistických států. Začala dlouholetá okupace republiky. Představitelé Pražského jara byli nuceni opustit své funkce a na jejich pozice nastoupili noví lidé v čele s prezidentem Gustávem Husákem, který byl dosazený Moskvou. 70. léta se nesou v duchu normalizačních poměrů ve společnosti.

2.4 Období normalizace

Takto je nazýváno období, které následovalo po invazi vojsk v srpnu 1968. Období normalizace je rozděleno do 3 fází podle toho, jak ustupovala moc představitelů Pražského jara a na jejich místa nastupovali věrní přísluhovači Kremlu. *První fáze* je postupné odstavování Dubčekova vedení jakožto řídicí koncepční síly. Fáze byla ukončena říjnovým zasedáním ÚV KSČ v roce 1969. *Druhou fází* bylo odstranění všech nežádoucích osob. Tomuto procesu se říkalo stranické čistky. Začaly nejprve v bezpečnosti a v armádě, poté v odborech a v zájmových organizacích a složkách NF. *Třetí fází* zahájil tzv. Dopis ÚV stranickým organizacím (stranický systém = upořádání politických stran ve státě) schválený koncem ledna 1970, který vyhlášoval principy "výměny stranických legitimací".

---

⁵ Varšavská smlouva – vojenské uskupení států Východu

3 Rok 1989

V druhé polovině 80. let se komunistický režim dostával do další krize, a to jak do hospodářské, tak především do politické. Avšak vedoucí představitelé KSČ se chovali, jako by se nic nedělo. 11. března 1985 nastupuje do čela Komunistické strany Sovětského svazu Michael Gorbačov. V Československu se velice rychle stupňovalo napětí. Vyrostla další, nová generace, která byla ovlivňována rokem 1968, následnou okupací a čistkami, a ta se čím dál tím více hlásila o svobodné slovo. V roce 1989 se začaly projevovat hospodářské nedostatky z předchozích let a to se nepříznivě dotklo životní úrovně obyvatel. Myšlení obyvatelstva byly poznamenaly události let 1968-1969, ale všichni věděli, že KSČ nikdy dobrovolně neustoupí. Proto si obyvatelé hodně slibovali od návštěvy M. Gorbačova, která však byla pravým opakem, Gorbačov KSČ podpořil. Začala se projevovat protikomunistická skupina Charta 77⁶. Spolu s ostatními skupinami, které byly také proti komunistickému režimu, organizovaly roku 1988 demonstrace.

V roce 1989 počet a hlavně síla protestů rostly. Při výzvě odporujících skupin se 15. 1. 1989 na Václavském náměstí sešli lidé, aby uctili památku Jana Palacha, který se zde upálil na protest proti omezování vymožeností Pražského jara 1968. I přes zásah bezpečnostních sil shromáždění pokračovalo a trvalo celý týden - „Palachův týden“. Další protesty vypukly po zatčení Václava Havla.

Nespokojenost s komunistickým režimem vyvrcholila v petici „Několik vět“, která byla zveřejněna v červnu 1989. Do listopadu téhož roku ji podepsalo 40.000 lidí.

Na Den lidských práv 10. prosince 1989 se chtěla Charta 77 uspořádat shromáždění signatářů Několika vět. Předběhli je vysokoškoláci, kteří 17. listopadu uspořádali vlastní demonstraci, jejíž brutální potlačení bezpečnostními složkami vedlo k pádu komunistického režimu v tehdejší Československé socialistické republice.

---

⁶Charta 77 - byla neformální československá občanská iniciativa, která kritizovala „politickou a státní moc“ za nedodržování lidských a občanských práv, k jejichž dodržování se ČSSR zavázala při podpisu Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) v Helsinkách. Iniciativa působila v letech 1977 až 1992. Pojmenována je podle dokumentu *Charta 77(Prohlášení Charty 77)* z 1. ledna 1977.

4 Perzekuce katolické církve

Katolická církev byla již od jara 1949 postupně předmětem řady perzekučních opatření. Cílem komunistického režimu bylo církev oslabit, vnitřně rozložit a ovládat pomocí "vlasteneckých" kněží a udržovat stále ještě početnou masu věřících co nejvíce pasivní.

V Čechách a na Moravě žilo v roce 1948 přibližně 8.8 milionů obyvatel z toho se 6.5 milionů hlásilo ke katolickému náboženství. Ke katolickému náboženství se v roce 1950 hlásilo stále ještě 76,42 % obyvatel Československé socialistické republiky. Další snahou režimu bylo zničit kontakty s církvemi v zahraničí, zejména s Vatikánem.

Procesu ovládnutí napomáhaly legislativní nástroje, zejména zákon 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví, dále zřízení Státního úřadu pro věci církevní zákonem 217/1949 Sb.

4.1 Katolická akce

Katolická akce (KA) byla režírována státem, ale tato KA se lišila od té pravé, jejíž základy položil Pius XI. ve své encyklice *Ubiarcano Dei*. Tato akce byla založena 10. června 1949 z odporu představitelů KSČ ke katolické církvi, za pomoci tzv. vlasteneckých kněží⁷, jako byl například Josef Plojhar. Pravá KA byla sdružením katolických kněží a laiků⁸, kteří vytvářeli aktivity právě pro tyto laiky. Katolická akce byla násilně rozpuštěna po vzniku nové tzv. KA a ta převzala i veškerý původní majetek. Poté byli představitelé skutečné KA stíháni a pronásledováni. Za účelem nově založené Katolické akce bylo získat podporu pro vytvoření nové dohody mezi Československem a Vatikánem. Jednalo se o takovou dohodu, která by vyhovovala komunistickému režimu tím, že by se katolická církev stala národní a byla více závislá na státu. Tato akce skončila krachem a svatý stolec⁹ exkomunikoval 20. 6. 1949 všechny, kteří tuto akci podporovali nebo do ní vstoupili.

---

⁷**Vlastenečtí kněží** bylo komunistické pojmenování pro kněze, kteří spolupracovali s komunistickým režimem

⁸**Laik** je osoba, která je k určitému tématu odborně nevzdělaná

⁹**svatý stolec** je úřad římskokatolického biskupa

4.2 Čihošťský zázrak

V prosinci 1949 se uskutečnil údajný čihošťský zázrak. Na oltáři kostelíka v obci Čihošť ve východních Čechách se pohnul kříž. Státní bezpečnost¹⁰ v lednu 1950 proto zatkla tamního faráře Josefa Toufara. Během výslechů, kdy se měl "přiznat" k inscenování pohybu křížku, byl mučen a na následky 25. února 1950 zemřel.

Státní moc využila tuto událost k obvinění Vatikánu z nastrojení údajného zázraku, vyhostila ze země vatikánského diplomatického zástupce a na více než deset let ukončila s Vatikánem jakékoliv styky.

„Následoval proces s představiteli mužských církevních řádů. Státní soud odsoudil 4. dubna 1950 deset obžalovaných za údajné rozvracení republiky k trestům v rozsahu 2 roky až doživotí. V listopadu se konal proces s tzv. pomocníky biskupů. Devět obžalovaných bylo odsouzeno k trestům od 10 do 25 let.

Během dvou nocí v dubnu 1950 byly nečekaně obsazeny SNB a Lidovými milicemi mužské kláštery. Asi 2 000 řeholníků bylo svezeno do internačních klášterů a majetek řádů zabaven. Tato kampaň je známa jako "akce K". Internační kláštery mniši opouštěli do roku 1955 postupně, byli zpravidla posíláni k vykonání vojenské služby do Pomocných technických praporů¹¹ a nemohli se vrátit do duchovní služby.

Ženské kláštery byly podobně vyklizeny v období od srpna do října 1950. Bylo tak likvidováno 720 klášterů a internováno přes 10 000 řeholnic.“¹²

---

¹⁰**Státní bezpečnost** (zkratka **StB**, hovorově estébáci) byla politická policie, která byla ihned od svého vzniku v roce 1945 pod kontrolou KSČ a sloužila k ovládnutí mocenských pozic a likvidaci protivníků režimu.

¹¹**Pomocné technické prapory** (zkratka **PTP**) či **Vojenské tábory nucených prací** (zkratka **VTNP**) byly útvary Československé lidové armády, které v letech 1950–1954 fungovaly pro internacia převýchovu tzv. politicky nespolehlivých osob, podléhajících tehdejšímu brannému zákonu (armáda pro ně vymyslela tzv. politickou klasifikaci „E“).

¹²TOMEK, Prokop. 50.leta: Perzekuce katolické církve. *TOTALITA* [online]. Copyright © 1999 - 2016, 2016 [cit. 2016-01-07]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/50/50_01_019.php

4.4 Jiné zásahy proti církvi

Komunistická moc postupovala proti katolickým kněžím různě. Běžné diecézní kněze se snažila zstrašit nebo získat k toleranci k režimu. Biskupy pak izolovala a věznila. Arcibiskup a primas český Josef Beran strávil v izolaci téměř 16 let, než byl v únoru 1965 propuštěn do vatikánského exilu. Litoměřický biskup Štěpán Trochta byl pod přímou kontrolou StB v letech 1949-1953, poté byl uvězněn.

Těžkou represí roku 1950 měla být katolická církev v Československu umlčena a rozvrácena. V průběhu padesátých let se musela církev omezit jen na nejnútnější rozsah církevního života.

Část kněží kolaborovala s režimem (za všechny možno jmenovat suspendovaného kněze Josefa Plojhara), elita kněžstva byla ve vězení, v internaci nebo u pomocných technických praporů. Řeholníci, část kněžstva a věřících duchovně žila ve skrytosti. V průběhu padesátých let vzrůstal počet neobsazených biskupských stolců a naopak klesaly publikační možnosti církve.

5 Politické procesy

Politickým procesem je označováno soudní řízení, kde rozhodnutí nezáleží na příslušné jurisdikci¹³, ale je předurčeno politickou mocí, nebo je touto mocí vymáháno. V tomto smyslu se mluví o hanlivě demonstračních procesech.

Označení demonstrační proces se začalo používat v souvislosti s procesy v SSSR a východní Evropě. Jedná se o tzv. soudní jednání za podmínek diktatury. Procesy byly vedeny proti odpůrcům komunistického režimu, přičemž soudci byli ovlivněni mocí nebo byli přímo jejími zástupci.

Politické procesy připravovali zejména zástupci StB, kteří ve většině případů tyto procesy přímo vyráběli. Státní bezpečnost konstruovala obvinění a fyzickým a psychickým násilím nutila obviněné, aby se naučili „scénář“ procesu nazpaměť. Jeden z hlavních cílů politických procesů bylo vyvolání strachu v ostatních občanech Československé republiky. Ve většině případů se jednalo o velmi těžká obvinění, kdy tedy následovalo odsouzení k nejvyššímu trestu.

Hlavní vlna politických procesů trvala pět let. Státní soud vynesl 232 trestů smrti, z nichž 178 bylo vykonáno.

5.1 Hlavní politické procesy

Mezi hlavní politické procesy patří jako jeden z prvních ten, který se uskutečnil v roce 1948 s Miloslavem Chocem a spol. Další známé procesy probíhaly proti funkcionářům¹⁴ sociální demokracie, z nichž nejznámější je proces s tzv. záškodnickým spiknutím proti republice, označovaný též jako proces Milada Horáková a spol. Politické procesy zesílily při procesech proti katolické církvi, kdy nejznámějším případem je tzv. čichošťský zázrak. Specifickou skupinu procesů představovaly procesy hospodářské, v nichž největší skupinu obviněných představovali rolníci a dělníci. K procesům došlo rovněž v souvislosti s čistkami probíhajícími v ozbrojených složkách. Jeden z nejznámějších procesů v armádě byl proces s Heliodorem Píkou.

---

¹³**Jurisdikce** – soudní pravomoc

¹⁴**Funkcionář** – úředník společenských a zájmových organizací nebo státních orgánů

5.1.1 Proces Miloslav Choc a spol.

Miloslav Choc se v roce 1945 účastnil Pražského povstání a poté odjel do zahraničí, kde si podle dostupných materiálů počínal problémově, a nakonec skončil jako zločinec. Před soud se dostal za údajnou vraždu Němce Karla Reichmanna. Od trestu byl osvobozen z důvodu psychiatrického posudku. Následně se dostal přes československé hranice a zde kontaktoval řadu demokraticky smýšlejících lidí, se kterými utvořil protikomunistické letáky. V květnu 1948 byl zastřelen major bezpečnosti, Augustin Schramm, z jehož vraždy příslušníci StB obvinili Miloslava Choce. Kolem vraždy se postupně vytvořila teorie protistátního spiknutí. Všichni lidé, kteří přišli do styku s Chocem, měli co dočinění s StB, přestože nic neudělali, jako například Eva Vokálová - Chocova přítelkyně. Byla vyslýchána a následně na několik let zadržena ve vazbě, přestože neměla tušení, kvůli komu je vyslýchána. Důkazy, že Choc spáchal trestný čin, neexistují, ale on i jeho přítel Slavoj Šádek byli popraveni za Schrammovu vraždu.

5.1.2 Proces Milada Horáková a spol.

Proces s Miladou Horákovou začal v září 1949, kdy Horákovou zatkli. Z počátku bylo vyšetřování velice pozvolné, jelikož si příslušníci StB nebyli jisti, z čeho přesně Miladu Horákovou obvinít. Tento proces by se mohl nazývat divadlem, jelikož byly rozdávány pozvánky na samotný soud s Horákovou a někteří pracující lidé byli dokonce dováženi autobusy. Všechno bylo proto, aby si ostatní lidé vzali ponaučení z toho, co nemají dělat. Jinak by totiž mohli skončit stejně. V průběhu procesu byly v novinách vydávány samostatné sloupky, kde byly vypisovány požadavky pracujících lidí k spravedlivému rozsudku. Situace zašla až tak daleko, že děti obviněných z protistátní činnosti byly donuceny se zříci svých vlastních rodičů. Na konci procesu byl pro Miladu Horákovou a spol. vynesena rozsudek smrti. Tento rozsudek šokoval celý svět. Z celého světa chodily žádosti o milost pro odsouzené, ale Klement Gottwald popravu potvrdil.

6 Ilustrační příběh katolického kněze p. Jaroslava Dvořáka

Níže uvedený příběh nespravedlivě odsouzeného kněze p. Jaroslava Dvořáka je určen k tomu, aby žáci měli možnost poznat období 50. let prostřednictvím života konkrétního člověka.

6.1 Životopis Jaroslava Dvořáka

Jaroslav Dvořák narozen 19. 5. 1913 v rodině sedláka na Koblasku. Po ukončení obecné školy nastoupil na gymnázium a po ukončení gymnázia nastupuje na studium v kněžském semináři. Tento seminář ukončil v r. 1937, byl vysvěcen na kněze a následně umístěn jako kaplan ve Světlé nad Sázavou, Ledči nad Sázavou a Golčově Jeníkově, později v roce 1941 v Solopyskách u Kutné Hory. V této farnosti prožívá válku a první roky po osvobození.

Po roce 1948 se stává překážkou socializace vesnice, je na něho zasláno udání (Příloha č. 1 – Udání). Vše vrcholí jeho zatčením v roce 1952. V průběhu padesátých let byl Jaroslav Dvořák za pomoci konfidenta státní bezpečnosti Jaroslava Němečka obviněn a v roce 1952 odsouzen k deseti letům žaláře (Příloha č. – Žaloba z r. 1952, Příloha č. 3 – Rozsudek z r. 1952). Ze strany Jaroslava Dvořáka se v žádném případě nejednalo o protistátní činnost, ale pouze o tzv. pomoc bližnímu v nouzi, kdy uvedenému konfidentu StB poskytl přístřeší a nezbytnou pomoc, jakou by jako kněz poskytl kterémukoliv bližnímu. Tento konfident řízený přímo pracovníky StB poškodil mnoho slušných lidí a celá tato akce, jak se později ukázalo, byla plánována a řízena StB. Konfident Němeček byl po roce 1989 odsouzen, ale po vynesení rozsudku nenastoupil k výkonu trestu a neexistují ani doklady o tom, že byl vězněn v pozdější době.

Odsouzený Jaroslav Dvořák byl zařazen jako politický vězeň do nejtěžší nápravní skupiny. Během výkonu trestu požádal několikrát o podmíněčné propuštění, ale vždy mu byla tato žádost zamítnuta. (Přílohy č. 4, 5 – Zamítnutí podmíněčného propuštění –1957, 1959)

V roce 1960 byl Jaroslav Dvořák propuštěn z výkonu trestu na základě amnestie prezidenta republiky, musel však nastoupit jako dělník do skláren v Sázavě. Po uvolnění politické situace v roce 1968 požádal o rehabilitaci. Jeho případ byl znovu projednán a bylo rozhodnuto o zahlazení odsouzení (Příloha č. 6 – Zahlazení odsouzení z r. 1968).

Po tomto následně několikrát žádal o možnost návratu do duchovní správy jako kněz, ale toto mu nebylo umožněno. Po roce 1970 bylo okresním tajemníkem pro církev rozhodnuto o výkonu kněžského povolání a bylo mu umožněno vykonávat kněžskou činnost pouze

v Ústavu sociální péče Červený Hrádek pro řádové sestry, které v tomto ústavu zajišťovaly péči. Nesměl však vykonávat bohoslužby pro veřejnost

Po úmrtí dp¹⁵. J. Šulce v roce 1979 ve farnosti Sudějov byl umožněn Jaroslavu Dvořákovi plnohodnotný návrat ke kněžství a byl ustanoven farářem. V roce 1992 bylo v rehabilitačním řízení rozhodnuto o zrušení všech trestních věcí z padesátých let. (Příloha č.7 – Usnesení o rehabilitaci.)

Činnost faráře vykonával do roku 1999, kdy odešel na zasloužený odpočinek do důchodu a vrátil se do svého rodiště na Koblasko. Zde v kruhu rodiny prožil svůj zbytek života a zemřel 20. 5. 2007 ve svých 94 letech.

---

¹⁵Dp – Důstojný pán

6.2 Práce s dokumenty – udání

S dokumentem se musí zacházet velice šetrně, jelikož je na velice křehkém a slabém průklepovém papíru (papír již zcela prosvítá).

Udání pojednává o schůzi rolníků majitelů koní ze Solopysk, při které se řešilo, který z nich pojedje pro obilí. V dokumentu se uvádí, že schůze se účastnilo 12 rolníků a jeden kněz, který také vlastnil koně, a to Jaroslav Dvořák. Stojí zde, že místní farář v Solopyskách, tzn. Jaroslav Dvořák, prohlásil, že v obci není žádná demokracie a že předseda schůze je v Solopyskách diktátorem.

V rámci dalšího obvinění jsou zmiňováni čeští sportovci. Podle dokumentu Jaroslav Dvořák uvedl: „*Naši hokejisté odjeli na turné do SSSR, a když odjížděli i z Ruska domů, svlékli je z jejich dresů*¹⁶“ a přitom prý prohlásil, že to slyšel od našeho sportovce, který byl v Rusku.

Dalším bodem je zmínka o textilu, kdy se Jaroslav Dvořák vyslovil, že: „*Vše se od nás jen vyváží, ale nic nedováží a že by se lidem měla říct pravda*¹⁷.“

Dále Jaroslav Dvořák prohlásil, že ministr vlády za lidovou stranu Plojhar je Němec a byl vysvěcen na německého kněze a že v době okupace v koncentračním táboře využíval výhod jako německý kněz. Také farář prohlásil, že „*jejich pozemky budou brzo družstevní*¹⁸“.

Reakce p. Dvořáka

Co se týče výpovědi Jaroslava Dvořáka, popíral, že by řekl, že naši hokejisté byli v Rusku svlečeni, nýbrž že prohlásil, že zanechali v Rusku svoje rekvisity. Tím mínil jen hole a brusle.

---

^{16,14,15}ŽÍŽA. Udání. SNB velitelská stanice Suchdol.

A co se týče textilu, jednalo se o narážku na slib, že po Vánocích se do rodin dostane dostatek textilu, ale tento slib nikdo nedodržel, ale pokud jde o vývoz textilu, o tom mluvil sám předseda schůze.

Pokud se jedná o ministra Plojgara, ke všemu se přiznal a svou řeč o družstevním majetku zdůvodnil tak, že v programu strany KSČ je znárodnění veškerých výrobních prostředků, tedy i půdy. Dále ve své výpovědi Dvořák uvádí, že pokud mluvil o Plojgarovi, jednalo se o citaci z přípisu Svazu bojovníků za svobodu, na který narazil náhodně. Ohledně půdy se jednalo o to, že Jaroslav Dvořák prohlásil, že „*půda bude družstevní, protože co by bylo KSČ za stranu, kdyby nedodržovala svůj program*¹⁹“. A o jejich programu se farář dočetl v knize J.V.Stalina O otázkách leninismu. A výroky, které uvedl na schůzi, jsou přímo citované z knihy.

Jaroslav Dvořák zde říká: „*Kocábek mluvil o tom, že v USA není žádná demokracie, že jsou tam komunisté pronásledováni. Na to jsem během debaty odvětil, že v USA mají komunisté i kandidáta. A tady je nějaká demokracie, vždyť vy jste největším diktátorem v obci. Předseda schůze, který byl nazván diktátorem, vyhrožoval mi udáním za protistátní řeči*²⁰“.

V dokumentu jsou také uvedeny výpovědi svědků, které nejsou zcela shodné, Jsou však směřovány proti Jaroslavu Dvořákovi a shodují se v charakteristice Jaroslava Dvořák: „*co se týče schůzí byl to člověk s velmi prudkou povahou, při všem se ihned rozčiloval*²¹“.

6.3 Práce s dokumenty - žaloba z roku 1952

Dokument je opět na velmi křehkém papíru, který je světle hnědý a silný. Tento dokument se na krajních stranách podléhá zkáze.

---

^{19,17,18}ŽÍŽA. Udání. SNB velitelská stanice Suchdol.

K Státnímu soudu v Praze byla podána žaloba na Jaroslava Dvořáka a dalších 15 lidí, kteří byli téměř všichni obviněni z velezrady nebo z protistátní činnosti.

V dokumentu je uvedeno, že všichni obvinění se k činu doznávají a pokud zapírají, že nevěděli o protistátní činnosti, tak to je zcela vyloučené, jelikož na Kutnohorsku byl tento případ velice známý. Jmenovitě Jaroslavu Dvořákovi prý Němeček doslova řekl, pro jaké účely u něho žádá o ubytování a o pomoc, přesně: „ .... a Jaroslav Dvořák, František Šibrava a Václav Zálabský v květnu 1950 ukrýváním²² protistátního zločince Jaroslava Němečka a podporovali jej v jeho rozvratné činnosti proti našemu lidově demokratickému státnímu zřízení a tím úmyslně mu poskytli pomoc k spáchání trestného činu velezrady.²³“

V dokumentu se popisuje vznik „bandy“ velezrádců, kterou založil uprchlý *kolaborant a fašista*²⁴. Tato tzv. banda měla údajně v plánu sabotovat socialisaci vesnice, a to tak, že otrávil dobytek v JZD. Zakladatel této bandy vešel do styku s Jaroslavem Němečkem, který později převzal jeho funkci. Jmenovaný Němeček prováděl protistátní činnost, například založil nebezpečnou ozbrojenou skupinu, přebral si teroristy, které ukrýval v okolí Uhlířských Janovic (bydliště Jaroslava Dvořáka). Podle dokumentu tito teroristé odjeli do Prahy, aby spáchali atentát na politického činitele, ale zde byli odhaleni. Jaroslav Němeček se poté začal ukrývat před StB, a to po dobu 20 měsíců, v protistátní činnosti mu údajně dopomáhali všichni obvinění. Píše se zde, že „obvinění, jakožto přísluhovači buržoazie, se nemohli smířit s tehdejší lidově demokratickým zřízením u nás, a proto byli velice ochotni Jaroslavu Němečkovi v jeho protistátní činnosti dopomáhat²⁵“. Také se zde uvádí, že všichni obvinění věděli o tom, že Jaroslav Němeček je celostátně hledaným velezrádcem a věděli o jeho závažné protistátní činnosti, a právě proto byli Jaroslavu Němečkovi velice nápomocni a při jeho prosbě mu poskytli nocleh či jinou nápomoc a vědomě umožňovali další zločinnou činnost proti státu.

---

²² Uvedeno v dokumentu

^{23,22} MYKISKA. *Žaloba*. Státní soud v Praze. Praha, 1952.

²⁴ Zatím nezmíněný Karel Hořínek

6.4 Práce s dokumenty - rozsudek z roku 1952 – obecná charakteristika

Rozsudek z r. 1952, který potvrdil odsouzení 16 lidí, byl vydán Státním soudem v Praze. Tento rozsudek byl uznán na základě přelíčení, které se konalo v Kutné Hoře, v místě bydliště všech obviněných.

„Oldřich kmoníček²⁶, Ladislav Neřuka, Jaroslav Dvořák, František²⁷ Šibrava a Václav Zálabský v roce 1950 v Kutné Hoře a jinde ukrýváním protistátního zločince Jaroslava Němečka, o kterém věděli nebo předpokládali, že hodlá pokračovati ve své rozvratné činnosti proti našemu lidově demokratickému státnímu zřízení zprvu připojením se k jiným ilegálním živlům u nás, později v zahraničí organizováním jeho úkrytu, převážením a opatřováním denních potřeb, Jaroslavu Němečkovi k páchání²⁸ trestného činu velezrady úmyslně poskytovali pomoc, ...²⁹“

V dokumentu stojí, že tito obvinění spáchali čin pomoci k velezradě podle tehdejšího zákona § 7. odst. 2. / §78 trestního zákona. Každý byl většinou odsouzen na jinou dobu, ale Jaroslav Dvořák byl poslán na 10 let do vazby. K tomu byl panu Jaroslavu Dvořákovi zabaven jeho veškerý majetek.

Důvody vedoucí k rozsudku

„ Výslechem obviněných, kteří se z části navzájem usvědčovali, výslechem svědka Jaroslava Němečka a z trestního oznámení zjistil soud a má prokázáno, že všichni obvinění byli pomocníky velezrádce Jaroslava Němečka.³⁰“

V dokumentu je Jaroslav Němeček a jeho skupina velezrádců přirovnávána k lidem, kteří si nevážili záchrany od války a neuvědomovali si ty zřůdnosti, které se zde děly před nástupem lidově demokratického zřízení, a to dokonce i lidé, kteří si prošli koncentračním táborem. Útoky, které byly prováděny velezrádci a to nejen Jaroslavem Němečkem, ale i jinými, blíže

---

²⁶ Malé „k“ uvedeno v dokumentu

²⁷ Malé „f“ uvedeno v dokumentu

²⁸ Uvedeno v dokumentu

^{29,27} KALÁB, Zdeněk. *Rozsudek*. Státní soud. Praha, 1952.

---

neuvezenými, jsou přirovnávány k rozžehnutí ještě hroznějšího válečného požáru, než za války. Jaroslav Němeček je v daném dokumentu zmiňován i v souvislostech výhrůžných dopisů na pracovníky lidové zprávy a KSČ. Byli zde i lidé ze zpravodajství, kteří pomáhali velezrádcům v jejich činnosti tím, že vydávali štvavé letáky a to rovnou několik desítek druhů, a kteří schvalovali jeho plán v pálení státních statků a soustředění se proti socializaci vesnice, která vedla k socializaci ČSR.

Je zde zmíněný pan Hořínek, o kterém se zde píše: „*Zločinec, který uprchl z trestu, uloženého mu za hanebnou kolaboraci s okupanty, člověk, který v roce 1944 zaslal vrahu českého národa K. H. Frankovi vřelé poděkování za udělení³¹ mu stříbrnou Svatováclavskou orlici a připojil patolízalsky přání úspěchu nacistickým vojskům³².*“ Tento člověk byl důvěrníkem Sicherheitsdienst³³.

O obviněných je zde psáno: „*Vždyť válka, kterou velezrádci na náš lid přivolávají, musela by nutně postihnout každého tedy i samé, takže poznání jejich chyby teprve tehdy, kdyby se protistátní plány uskutečnily, bylo by poznáním příliš pozdním a jejich chyby by byla³⁴ již nenapravitelná.*“³⁵

„*Při výslechu Jaroslava Němečka bylo pak zjištěno, že všechny obviněné informoval o důvodech svého ukryvání, i když celkem všeobecně. Tato skutečnost a okolnost ovšem postačí pro zjištění, že obvinění, na které se ostatně Němeček obrátil teprve tehdy, když si je dříve prověřil, jednali u vědomí, že Němeček je stíhán pro velezradu,*“ uvádí se v dokumentu.

Dále zde stojí, že obvinění dostávali informace o jeho činnosti už dříve, před jejich pomocí velezrádci z tisku a rozhlasu, takže si museli být pevně vědomi, o koho se jedná.

---

³¹ Uvedeno v dokumentu

^{32,32} KALÁB, Zdeněk. *Rozsudek*. Státní soud. Praha, 1952.

³³ **Sicherheitsdienst** byla zpravodajská služba SS a NSDAP. Často byla považována za sesterskou organizaci gestapa. Spadala pod nezávislý úřad SS, ale později byla zařazena k RSHA (Hlavní říšský bezpečnostní úřad)

^{34,33} Uvedeno v dokumentu

„Souzena³⁶ skupina, i když se jednalo většinou o lidi, kteří poskytovali pomoc Němečkovi nebo mu nadržovali navzájem zcela nezávisle, jest charakterizována tím, že se skládá ze živnostníků a příslušníků tak zvané lepší společnosti s prohnitou morálkou, kteří nenáviděli hospodářský a politický systém lidové demokracie a toužili po návratu starých časů³⁷.“ V této části dokumentu je vidět zaměření se na zničení živnostníků a lidí, kteří mají více peněz.

Výpovědi obžalovaných jsou zde přirovnány k výmluvám a snůškám vytáček. Údaje, které uváděli, jsou popsány jako naivní a nepravdivé. Obžalovaní totiž ve svých výpovědích shodně uvedli, že buď o Jaroslavu Němečkovi nikdy neslyšeli, nebo že nebyli obeznámeni o jeho činnosti (jak ovšem tvrdil Jaroslav Němeček).

„....., Jaroslavem Němečkem, jemuž soud nemá nejmenšího důvodu nevěřiti jednak pro jasnou logičnost jeho odpovědí, jednak pro jeho úplné a kající doznání jeho vlastní trestné činnosti³⁸.“

6.3.1 Jaroslav Dvořák a rozsudek

V dokumentu jsou velmi stručně uvedeny základní informace o Jaroslavu Dvořákovi a ihned za těmito informacemi stojí, že „Jaroslav Dvořák po únorových událostech ztratil zájem na straně lidové“³⁹. Ze zjištěných informací (výpovědi příbuzných) však vyplývá, že nikdy žádný zájem o stranu neprojevil.

„... a v květnu 1950 skutečně ukryl a stravoval Jaroslava Němečka po dobu 4 dnů. V té době spolu mluvili o protistátní činnosti, obviněný řekl Němečkovi, že t. č. takto činný není, poněvadž byl trestán podle zák. čís. 231/48 Sb. a je sledován. Němeček mu o sobě řekl vše o své trestné činnosti a poslouchali spolu také zahraniční rozhlas.“⁴⁰

Jaroslav Dvořák se u své výpovědi hájil tím, že byl podveden a že je nevinný, že nikdy nevěděl o Němečkově činnosti. Vinen se cítí jen tím, že Němečka u sebe policejně nepřihlásil. Jaroslav Dvořák viděl Němečka jako slušného a poctivého pána, který sice mluvil záhadně a jevil se mu

---

^{34,35} KALÁB, Zdeněk. *Rozsudek*. Státní soud. Praha, 1952.

³⁹ Z rodinných výpovědí, bylo zjištěno, že nikdy svůj zájem o stranu neprojevil.

⁴⁰ KALÁB, Zdeněk. *Rozsudek*. Státní soud. Praha, 1952 (Citace z výpovědi Jaroslava Němečka)

jako člověk bohatý a elegán, i když tvrdil, že nemá peníze. Jaroslav Dvořák jinak s Němečkem nemluvil.

V rozsudku je Jaroslav Dvořák označován za osobu, která se oháněla biblickými citáty a pořád zdůrazňovala, že je farář, a proto soud musí na něj nahlížeti jako na člověka zcela nezávadného. Ale po výpovědi Němečka byl usvědčen ze lži. Němeček ve své výpovědi o Jaroslavu Dvořákovi tvrdí, že byl na jeho faře již očekáván a že se mu představil svým pravým jménem a že nic nenamítal, když se představil jeho hospodyni a její matce představil pod falešným jménem. Němeček také tvrdí, že nejen že spolu poslouchali zahraniční rozhlas, ale že spolu vedli rozhovor o ilegálních činnostech, že jinak není důvod, jak by se dozvěděl, že Jaroslav Dvořák byl již trestán za veřejné pobuřování. Zde Němeček využil dobrosrdečnost faráře.

„Poslední slovo obviněného, který prohlásil, že byl zklamán ve své důvěře v člověka, pouze dokumentuje, že jde o obviněného který záměrně až do konce, ačkoli usvědčen, setrval na svém licoměrném postoji člověka, který neví, co vlastně provedl.“⁴¹

Motivem tohoto činu bylo podle soudu nepřátelství k režimu. U soudu nebyla uvedena žádná polehčující okolnost.

6.3.2 Závěr uvedený v rozsudku

„Potrestáním těch, kteří protistátní činnost podporují, nesleduje státní soud zničení těchto lidí. Pracující lid a dělnická třída, jejímž jménem vyslovuje státní soud svůj rozsudek, dává těm, kteří se dali Němečkem zlákat, možnost, aby poznali cenu práce a cenu hodnost, které jsou velezrádci ohrožovány, aby prací ve výkonu trestu se snažili o nápravu, a současně dává výstrahu těm, kteří stále nehodlají uznat úžasný přerod lidské společnosti, který prožíváme“⁴².

Takto byl charakterizován rozsudek státního soudu v roce 1952.

---

^{41,39} KALÁB, Zdeněk. *Rozsudek*. Státní soud. Praha, 1952

⁴² KALÁB, Zdeněk. *Rozsudek*. Státní soud. Praha, 1952

6.4 Práce s dokumenty - zamítnutí žádostí o propuštění

6.4.1 Zamítnutí žádosti v r. 1957

Průklepový papír, na kterém se toto zamítnutí píše, je ve velice křehkém stavu. Usnesení o zamítnutí žádosti, pronesl Krajský soud v Hradci Králové dne 16. 9. 1957.

Vedení NPT⁴³ podmíněčné propuštění doporučovalo, vzhledem k pracovní morálce, slušnému chování a ukázněnosti Jaroslava Dvořáka. Vedení zastávalo názoru, že trest odsouzeného splnil převýchovný účel.

„Krajský soud v první řadě zjišťuje, že odsouzený pochází z rodiny středního rolníka a v době spáchání trestného činu byl farářem. Z trestných spisů krajský soud přejímá, že odsouzený byl zarytým nepřítelem našeho zřízení a že již v roce 1948 byl trestán za pobuřování.“⁴⁴

V této části dokumentu je naznačeno zaměření se čistě jen na osobu (rodina, zaměstnání), ale neohlíží se zde na nápravu dané osoby.

Krajský soud v Hradci Králové proto žádost zamítl.

6.4.2 Zamítnutí žádosti v r. 1959

Dokument je opět ve velmi křehkém stavu a i toto usnesení pronesl Krajský soud v Hradci Králové dne 11. 6. 1959.

„Vedení NPT právě tak, jako krajský prokurátor nedoporučili opětovné podmíněčné propuštění, poněvadž od posledního zamítnutí usnesení nedošlo k žádné podstatné změně v chování odsouzeného.“⁴⁵

V předchozím dokumentu se uvádí, že vedení NPT podmíněčné propuštění doporučuje, vzhledem k chování Jaroslava Dvořáka. A proto si tyto dva dokumenty zcela protirečí.

Žádost byla na základě předchozího rozhodnutí Krajského soudu a na základě výpovědi vedení NPT, které bylo v neprospěch Jaroslava Dvořáka, zamítnuta.

---

⁴³NPT je zkratka pro Nápravné pracovní tábory

⁴⁴JELÍNEK, Jiří. *Usnesení o zamítnutí podmíněčného propuštění*. Valdice, 1957.

⁴⁵JELÍNEK, Jiří. *Usnesení o zamítnutí podmíněčného propuštění*. Valdice, 1959.

6.5 Práce s dokumenty - zahlazení odsouzení

Jedná se o usnesení Okresního soudu v Kutné Hoře, který zasedal na žádost Jaroslava Dvořáka dne 5. 11. 1968.

V dokumentu se uvádí, že soud může zahladit odsouzení, jestliže odsouzený po výkonu trestu vede řádný život pracujícího člověka nepřetržitě po dobu 10 let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu 5 let.

Jaroslav Dvořák byl propuštěn z výkonu trestu 9. 5. 1960 na základě amnestie prezidenta republiky a další amnestií z 9. 5. 1965 mu byl prominut zbytek zkušební doby.

Dle zákonného ustanovení by soud měl zahladit odsouzení až po 9. 5. 1970, ale v šetření soud zjistil, že Jaroslav Dvořák pracoval ve Sklárnách Kavalier a poté v STS v Uhlířských Janovicích a že na obou pracovištích je hodnocen kladně.

Také z výpisu rejstříku trestu soud zjistil, že žadatel, tedy Jaroslav Dvořák, od doby po propuštění z výkonu trestu nebyl soudně stíhán.

„Z výše uvedeného má soud za to, že žadatel svým vzorným chováním a poctivým poměrem k práci prokázal, že se napravil a soud proto využil možnosti odstavce 3/ citovaného zákonného ustanovení a zahladil žadateli odsouzení i před uplynutím doby uvedené v odst. 1/ písm. a/.“⁴⁶

---

⁴⁶HELLER, Vladimír. *Usnesení o zahlazení odsouzení*. Kutná Hora, 1968.

6.6 Práce s dokumenty - usnesení o rehabilitaci

Dokument je z roku 1977, kdy dne 2. 6. obvodní soud pro Prahu 4 rozhodl o rehabilitaci.

„Čsl. stát. zast. ministerstvem spravedlnosti ČSR je povinen zaplatit Jaroslavu Dvořákovi bytem Uhlířské Janovice 463, okr. Kutná Hora Kč 12.000 a to ve státních zúročitelných dluhopisech do 3 dnů od právní moci rozhodnutí. Na nákladech řízení bude poukázáno pro Jaroslava Dvořáka MŽSA v Praze Kč 1.775,- a to rovněž do 3 dnů od právní moci rozhodnutí. Zbytek žaloby soud zamítá.“⁴⁷

Ministerstvo spravedlnosti žádosti Jaroslava Dvořáka částečně vyhovělo, jelikož ho odškodnilo za horní hranici trestu, stanoveného pro trestní čin nadřzování, která činí 3 roky. Požadavek o navrácení propadlého majetku byl zamítnut. Jaroslav Dvořák poukazoval na to, že u trestního řízení, ve stádiu obžaloby, mu nebyla dokázána vina a žádá o náhradu, za dobu co byl ve výkonu trestu.

V dokumentu se uvádí, o jako přesnou náhradu se jednalo. Jednalo se tedy o automobil Tatra 57, za kterou si žádá přibližně 26.000, motocykl Puch 250, za kterou Jaroslav Dvořák čekal náhradu 6.000, elektromotor Siemens odškodnění za 2.000, zařízení bytu (včetně obrazu, příboru, osobního šatstva a prádla) odškodnění za 18.000. Je zde uvedeno mnoho dalšího majetku, ale po sečtení všech částek konečná suma dělala 65.000 Kč. Což znamená, že před jeho výkonem trestu mu stát zabavil majetek v podobě této částky.

---

⁴⁷KRAJČIOVÁ, Hana. *Usnesení o rehabilitaci*. Obvodní soud pro Prahu4, 1977.

7 Tvorba učebních pomůcek

7.1 *Video (spoty)*

Tzv. výukový film nebo video může být využito ve výuce, jsou-li splněny veškeré podmínky, které se odvíjejí od autorských práv. Jednou z podmínek je, že film musí sloužit výhradně pro ilustrační účel, tzn. že výuka nesmí být pouhou záminkou pro zhlédnutí filmu či videa. Zde se jedná i rozsah filmu, ve výuce mohou být promítnuty pouze ty části filmu, které slouží pro ilustraci. Není možné přehrát celý film, pokud některé části z filmu nejsou tématicky navazující na výuku. Po zhlédnutí filmu je třeba promítnutý materiál následně okomentovat nebo zavést diskuzi s žáky či studenty na dané téma.

V rámci práce byla vytvořena videa, tzv. spoty. Video zachycují situace, které se odehrávaly v období mezi lety 1948 – 1989, zachycují tedy určitá témata, jako např.: pracovní tábor, výslech obžalovaných, politické procesy.

Prvním krokem pro zhotovení videí bylo určení témat, která budou ve videích zobrazována. Byla vybrána témata, která úzce souvisejí s politickými procesy, a to od začátku (zatčení, výslech) do konce (výkon trestu). Začátek politického procesu je znázorněn v prvním videu výslechem, který je použit z 11. dílu seriálu *Zdivočelá země*. Dalším krokem v politickém procesu je přímo samotné soudní líčení, které probíhá v soudní síni. Hlavním politickým procesem komunistů v ČSR byl proces s Miladou Horákovou, který je použit ve vytvořeném videu, pro znázornění psychického nátlaku na obžalované. Politické procesy jsou vždy zakončeny soudním odsouzením, jež se stalo příčinou ztráty mnoha životů v pracovním táboře. Ve spotu je popsán život v jednom z těchto pracovních táborů pamětníkem, který byl sám svědkem krutostí, jež se v táborech odehrávaly. Spot byl vytvořen na základě filmu s názvem *Jáchymov*.

7.2 Pracovní list

Pracovní list vede žáka při samostatné činnosti. Na něm se nachází v tištěné podobě otázky, úkoly či jiná písemná vyjádření, která slouží k ověření znalostí nebo utvrzení informací v žákově paměti. Obsah pracovního listu nemusí být jen čistě písemný, ale mohou v něm být využity i obrázky. Pracovní list je možné vytvořit na jakémkoliv téma, např. od dějepisu až k matematice, a je na vyučujícím, k jakému záměru jej použije.

Při vytváření pracovního listu si autor musí dát záležet na přesnosti, správnosti, ale zároveň stručnosti vytvořeného materiálu. Tuto učební pomůcku žáci mohou využít i jako materiál, ze kterého lze později čerpat informace potřebné pro upevnění vědomostí. Pokud vyučující nepracuje s pracovním listem spolu se žáky, je zapotřebí, aby tento list, s žáky ústně prošel po jeho vyplnění a popřípadě jim vysvětlil, co je potřeba, čemu nerozuměli. Zpětná vazba je pro každou další práci vždy nesmírně důležitá.

Pracovní list, který byl vytvořen na základě již zmíněných videí, je rozdělen do tří částí, odpovídajících právě jednotlivým spotům.

Ke každému spotu jsou vytvořeny minimálně čtyři otázky, testující pozornost a znalosti žáků, kteří videa zhlédnou. Otázky zjišťují přímo informace, které jsou ve spotech jasně zmíněny. Pouze k několika otázkám jsou zapotřebí základní znalosti o době Československé socialistické republiky.

Pracovní list obsahuje otázky:

Téma: Výslech (Příloha č. 9 – Pracovní list; výslech)

- 1) Dozvěděl se obviněný, za co je zatčen?
- 2) Byl obviněný seznámen se svými právy povinnostmi?
- 3) Za co byl obviněný zbit? (Proč byl obviněný týrán?)
- 4) Věděl obviněný, kde se nachází?

Téma: Soudní proces (Příloha č. 10 – Pracovní list; proces)

- 1) Jak je proces nazýván, označován?
- 2) Kde se proces konal?
- 3) V jakém roce se proces konal?
- 4) Za jaký čin byly tyto osoby zatčeny?
- 5) Kolik osob bylo obžalovaných?
- 6) Jaký byl hlavní cíl skupiny, jejíž členové vystupují jako obžalovaní?
- 7) Jak se jmenovala hlavní obžalovaná?
- 8) Byla obžalovaná, která vystupuje ve videu, nějakým způsobem znevýhodňována soudem?
Pokud ano, jak?
- 9) Jakou cestou byla veřejnost informována o tomto procesu?

Téma: Pracovní tábor Jáchymov (Příloha č. 11 – Pracovní list; pracovně nápravný tábor Jáchymov)

- 1) Kam se odvážela ruda, která byla zpracována v Čechách?
- 2) V jakých letech byl největší rozmach pracovních táborů, tzv. nejbrutálnější léta?
- 3) Kolik odsouzených se v této době nacházelo v uranových dolech?
- 4) Vypiš, v jakých podmínkách žili odsouzení vězni.
- 5) Jakou roli zajišťovaly soudy v souvislosti s pracovními tábory?

7.3 Prezentace

Prezentací se rozumí výklad či ukázka, která je vytvořena pomocí počítačového prezentačního programu. Prezentace slouží k seznámení posluchačů s určitým tématem, problémem či návrhem. Je jí možno vytvořit na jakékoliv téma. V prezentačním programu lze vytvářet textová pole, vkládat obrázky, vytvářet animace a přechody, které vylepší vzhled prezentace.

Prezentace byla vytvořena za účelem seznámení žáků, již budou v pozici posluchačů, při výuce dějepisu, se základními informacemi o komunistickém režimu. Je také zaměřena na politické procesy, vzhledem k tomu, že žáci základních škol ve většině případů nevědí, co to politické procesy jsou.

Žáky je třeba nejdříve seznámit se samotným tématem, aby si dokázali dávat základní, již známé, informace do souvislosti s informacemi, které jim budou následně podávány formou videí a pracovních listů.

Jak již bylo zmíněno, prezentace zpracovává základní informace o 40. – 50. letech 20. století. Nejdříve je potřeba žáky seznámit s tím, co to vlastně komunismus v Československé republice byl a jak vznikl. Tyto informace jsou popsány stručnou a jednoduchou formou, aby byly žákům co nejvíce jasné. Následně se již prezentace zaměřuje na období vlády komunistické strany v Československé socialistické republice. Žáci budou nejdříve seznámeni s několika příčinami, které vedly k nástupu komunismu v ČSR, a poté se již dozvědí o samotném komunistickém převratu a jeho následcích. V poslední části prezentace žáci budou seznámeni se samotnými politickými procesy, na něž navazuje práce s videospoty, v následující hodině.

Prezentace tedy obsahuje informace o tom, co to politický proces je, jak se při takovém procesu postupovalo, a jsou zmíněny i některé nejznámější politické procesy.

8 Ověření vytvořených materiálů

Jedním z cílů práce je seznámit žáky základních škol s obdobím socialismu v Československé republice, a to se zaměřením na politické procesy. Tento cíl vznikl z důvodu malé informovanosti mladých lidí o dané době. Byly tedy vytvořeny učební materiály, které žákům dobu více objasní.

8.1 Metodické vedení hodin

Jedná se o přípravu vyučovacích hodin, které budou odučeny v 9. ročníku základní školy nebo v 1. ročníku střední školy za přítomnosti vyučujícího. Hodina bude zahájena vzájemným představením se a navázáním přátelské atmosféry. Poté bude provedeno šetření, co si vlastně žáci představují pod pojmem socialismus a komunismus a jaké znalosti doposud o tomto tématu načerpali. Tato část se bude odehrávat za pomoci myšlenkové mapy obnášející pojmy, které si žáci vybaví při vyslovení slova komunismus. Cílem této části hodiny je zaktivovat všechny žáky. Za pomoci žáky uváděných pojmů bude vytvořena již zmíněná myšlenková mapa, která bude představovat odrazový bod pro další výuku.

Dalším krokem se rozumí již uvedení žáků do tématu, které bude navazovat na myšlenkové mapy. Její jednotlivé body budou seřazeny do osy a podle bodů, které obsahuje myšlenková mapa, se žáci pokusí dát tyto body do souvislosti s událostmi, jjež se v Československé socialistické republice odehrály v letech 1948-1989.

Následným krokem bude prezentace, jež je dalším z vytvořených učebních materiálů. Jejím cílem je seznámit žáky s bližšími informacemi o totalitním režimu a o politických procesech, které byly jedním z důsledků nástupu komunistů k moci v ČSSR. Jde zejména o to, aby žáci pochopili, co to komunismus je, proč se jedná o totalitní režim, jaké měl důsledky jeho nástup na našem území, a přiblíží žákům problematiku politických procesů.

Následující učební materiál je již zaměřen přímo na politické procesy. Jedná se o vytvořené spoty, které budou žákům přehrány. Videá jsou uspořádána podle jednotlivých etap politického procesu, jako je například zatčení, výslech, odsouzení a pobyt v pracovním táboře. Videá slouží k ukázce komunistického režimu, který probíhal za dveřmi společnosti.

Bude následovat práce s pracovními listy, které žáci vyplňují při zhlédnutí videa.

V pracovních listech jsou vytvořeny jednotlivé otázky k již zmíněným videím, přičemž odpovědi na ně jsou přímo zmíněné ve videích. Po vyplnění pracovního listu bude zavedena

diskuze na dané téma, žáci budou moci vyjádřit svůj názor a porovnat informace, které již dostaly, s informacemi, které jim byly podány v těchto dvou hodinách.

8.2 Základní škola Uhlířské Janovice

Vtvořené materiály pro výuku byly ověřovány na Základní škole Uhlířské Janovice. Výuka probíhala ve dvou 9. třídách, v délce 45 minut v každé třídě, přičemž výuky se účastnilo dohromady 50 žáků. Ve vytvořeném návrhu byly zmíněny dvě vyučovací hodiny jdoucí za sebou. Vzhledem k nabitému rozvrhu devátých ročníků nebyla tato dvouhodinová výuka umožněna, a proto byla v každé třídě odučena pouze jedna hodina. Plán výuky proto musel být pozměněn. Hodiny byly odučeny za přítomnosti vyučujícího dějepisu paní učitelky Květoslavy Landové, která si z obou hodin dělala poznámky, aby se později k hodinám vyjádřila a ohodnotila je.

Hodina byla uvedena pí. Landovou, která žáky seznámila s tématem hodiny. Vzhledem k tomu, že výuka byla zkrácena pouze na 45 minut, musel být přizpůsoben původně plánovaný harmonogram výuky. V návrhu hodina začínala myšlenkovou mapou, aby byly zjištěny doposud dosažené vědomosti žáků o době socialismu a politických procesech. Z důvodu snížení časové dotace (1 hodina na každou třídu), musela být myšlenková mapa vynechána a přesunuta nakonec hodiny jako shrnutí učiva.

V první části výuky bylo pracováno s prezentací se základními informacemi o komunistickém režimu a politických procesech, aby žáci byli blíže seznámeni s tématem. Již na první pohled bylo patrné, že žáci s daným tématem nebyli doposud seznámeni a ani s ním nepřicházejí do kontaktu. Během prezentace měli někteří žáci problém udržet pozornost, a proto byli motivováni průběžnými otázkami, zda jim pojmy, které byly obsaženy v prezentaci, jsou jasné. Žáci sami také vznesli několik dotazů na cizí pojmy, které jim nebyly zcela jasné. Poté co jim byly pojmy objasněny, pokračovala prezentace až k tématu politické procesy. Následně navazovala krátká videa.

Před spuštěním videa bylo žákům objasněno, o jaké video se jedná, že se jedná o video zachycující výslech obviněného. V čase, ve kterém žáci sledovali ukázky, byly rozdány pracovní listy, které obsahovaly otázky, zjišťující informace zachycené ve videu (Příloha č. 9 – Pracovní list; výslech). Po skončení videa žáci dostali čas na vyplnění pracovního listu. Následně byla nad otázkami vedena diskuze. Žáci sami zopakovali otázku a doplňovali odpovědi, při kterých používali svou slovní zásobu. Jednalo se o zapojení žáků do výuky

prostřednictvím diskuze a případných jejich dotazů. Některé také zajímalo, jak vlastně obvinění dopadli. Na tuto otázku navazovalo další video, které zachycovalo přímý průběh politického procesu. Jednalo se o jeden z nejznámějších politických procesů v Československé socialistické republice, proces s Miladou Horákovou, tzv. Proces H. Toto video bylo složitější než předchozí, jelikož zde bylo podáno mnoho informací najednou. Následně, stejně jako u prvního videa, žáci vyplňovali pracovní list, který jim byl rozdán po zhlédnutí videa (Příloha č. 10 – Pracovní list; proces). Pracovní list obsahoval více otázek, než předchozí a otázky byly detailnější. Žákům trvalo jeho vyplnění delší dobu. Až poté se mohli soustředit na následnou diskusi nad položenými otázkami. Žáci se zapojovali velice aktivně. Poslední video zaznamenávalo podmínky v pracovním táboře Jáchymov. Při jeho zhlédnutí se žáci podívovali, kolik lidí se v dané době v takovýchto táborech nacházelo a kolik lidí zde umřelo. Stejně jako u předchozích videí, žáci následně obdrželi pracovní list s otázkami, na které znaly odpovědi z videa (Příloha č. 11 – Pracovní list; pracovní nápravný tábor Jáchymov).

Na konci hodin žáci zodpověděli ještě otázku, zda se jim tento způsob výuky líbí, nebo by jim vyhovovalo něco odlišného. Žáci vyjádřili velmi pozitivní hodnocení, přičemž někteří jedinci si osobně požádali o názvy filmů či seriálů, ze kterých jsou vytvořena videa.

Pí Landová očekávala, že žáci budou naprosto pasivní, jak je u 9. ročníků zvyklá. Sama byla udivena aktivitou obou tříd. Žáci vykazovali o výuku značný zájem.

8.3 Základní škola Neveklov

Další prověření výuky proběhlo na Základní škole Neveklov. Jednalo se o výuku dvouhodinovou, v čemž byl rozdíl oproti Základní škole Uhlířské Janovice. Hodiny však byly odučeny v 9. třídě, kde byli spojeni žáci, kteří se neúčastnili divadelního představení Klubu mladého diváka. Díky tomu se hodin účastnili pouze žáci, kteří byli vyučující zhodnoceni jako „velice slabí“. Vzhledem k jejich „nulové“ aktivitě došlo i zde ke změně harmonogramu výuky.

Výuka začala uvedením do hodiny paní učitelkou, která měla nad žáky dohled tyto dvě hodiny. Po vzájemném seznámení následovala práce s myšlenkovou mapou, která byla zmíněna v návrhu hodiny a měla žáky zapojit do výuky. Myšlenková mapa měla zachytit znalosti žáků o letech 1949-1989. Vzhledem k tomu, že žáci nevykazovali žádnou činnost, či snahu, bylo přistoupeno k prezentaci, která mohla žákům pomoci s pojmy, typickými pro téma. Následně proběhl druhý pokus o vytvoření myšlenkové mapy, který však byl nadále velmi málo úspěšný z důvodu pasivity většiny žáků. Proto byla myšlenková mapa navržena vyučující a podle takto vytvořené mapy proběhl stručný výklad pojmů, které byly uvedeny do souvislosti s daty a událostmi. Pro přetrvávající nezájem ze strany žáků, bylo zadáno písemné opakování, které obsahovalo pojmy z prezentace a z myšlenkové mapy. Již během samostatné činnosti žáků byly individuálně rozebírány odpovědi a vysvětlovány pojmy. Následně se rozvinula aktivita některých jedinců ve třídě. Diskuze, která byla obohacena o autentický příběh katolického kněze, pana Jaroslava Dvořáka, který byl v tomto období nespravedlivě odsouzen, probíhala až do konce první hodiny. Po pětiminutové přestávce se žáci vrátili zpět do lavic a výuka pokračovala přehráváním videí. Na žácích, kteří v předchozí hodině nebyli aktivní, bylo znát, že jakmile se začalo pracovat s videem, změnili svůj přístup a věnovali mu pozornost. Videá byla stejná, jako na předchozí základní škole a pracovní list taktéž. Po zhlédnutí jednotlivých videí byl žákům rozdán pracovní list, který vyplňovali. Po zhlédnutí každého videa a vyplnění pracovního listu byla se žáky vedena diskuze nad tématem videa. V této části hodiny se již většina žáků zapojovala do konverzace a aktivně odpovídala na zadané otázky. Někteří žáci však měli problém se zachycením informací, které nebyly přímo řečeny ve videu, ale vyplývaly z kontextu.

Z reakce žáků v druhé hodině, bylo patrné, že výuka formou videí je pro ně záživnější a že si v paměti uchovají více informací. Po odevzdání pracovních listů zbývalo ještě několik minut do konce hodiny, a proto byly se žáky vytvořeny ještě dvě malé myšlenkové mapy, které se

přímo zabývaly jednotlivými tématy z videí. Konkrétně se jednalo o téma procesu a pracovní nápravného tábora. Při tvoření této myšlenkové mapy se žáci již zapojovali aktivně a odpovídali rychle a správně. Hodina byla zdokumentována fotografiemi (Příloha č. 8 – Fotografie pořízené při ověřování výuky)

Žáci hodnotili výuku pozitivně. Zaujal je zejména konkrétní příběh pana Jaroslava Dvořáka a následně videa. Tato výuka se jim líbí svou živostí, přímostí a konkrétností. Hodnotili ji dokonce jako „akční“.

Rovněž vyučující p. uč. Andrea Pitelková hodnotila hodiny kladně. Byla překvapena aktivitou, kterou i tito dle ní „slabí“ žáci projevovali. Dle jejích slov je škoda, že takto zpracované téma nemohli poznat všichni devátáci.

8.4 Obchodní akademie Neveklov

Ověření výukového materiálu proběhlo i v Obchodní akademii Neveklov ve 3. ročníku. Výuka proběhla v tomto ročníku, protože téma je v zde zařazeno do učebního plánu. Jednalo se opět o 45-minutovou hodinu. Hodina začala uvedením do hodiny paní učitelkou Mgr. Barborou Votrubovou.

Průběh hodiny byl upraven, jelikož ve třetím ročníku střední školy žáci už mají určité informace o době socialismu. Ve výuce byla vynechána prezentace se základními pojmy vzhledem k tomu, že tyto pojmy byly žákům již známé. Na začátku hodiny byla utvořena myšlenková mapa, která zachycovala vědomosti žáků o tématu. Při vytváření myšlenkové mapy se zapojovalo pouze několik jedinců, ale postupem času se aktivita v hodině zvyšovala. V mapě se objevily výrazy, které zachycovaly danou dobu v Československé socialistické republice od roku 1948 až po sametovou revoluci. Na žácích bylo znát, že již mají dostatek informací, aby si dokázali udělat obrázek o této době. Jediné, co při vytváření myšlenkové mapy nezaznělo, byly politické procesy, které jim byly následně přiblíženy vytvořenými spoty. Postup při sledování videí byl totožný s předešlými hodinami. Po každém zhlédnutém videu žáci dostali pracovní list, který vyplňovali, a následně nad ním byla vedena diskuze. Při diskuzích se žáci zapojovali velice aktivně a odpovídali na otázky ucelenými a rozvinutými větami, které byly téměř vždy správné. Po ukončení práce s ukázkami následovala práce s tabulí, na které byly již dopředu vypsány otázky vztahující se k jednotlivým detailům. Tato práce s tabulí byla uvedena do výuky poprvé, neboť šlo o starší žáky, kteří jsou schopni

postřehnout i detaily. Změna činnosti rovněž navodila vyšší pozornost a motivovala k další aktivitě. Žáci si zapamatovali pozoruhodně mnoho dat.

Závěr

Práce je inspirována osobními poznatky o době perzekucí v 50. letech 20. století (příběh odsouzeného kněze p. Jaroslava Dvořáka) a zkušeností s „letmou“ téměř „nulovou“ výukou daného tématu v hodinách dějepisu.

Za pomoci několika programů, jako je například: MS PowerPoint, MovieMaker, MS Word byly proto vytvořeny učební pomůcky. Vznikl učební materiál, jako je výukové video (spot), pracovní list a prezentace. Materiály jsou tématicky zaměřeny politické procesy, které se na našem území odehrávaly během první poloviny 50. let 20. století.

Výuková videa vznikla na základě filmů či seriálů, jež jsou běžně k dispozici na internetových stránkách. Jedná se o film Jáchymovské peklo, dále se jedná o jedenáctý díl ze seriálu Zdivočelá země a Proces H. Veškeré filmy byly staženy ze serveru Ulozto.cz. Aby nebyla porušena autorská práva při zveřejňování těchto videí, byli kontaktováni jednotliví režiséři filmu či seriálů. Autorem série Abeceda zločinů komunismu – Jáchymovské peklo je Petr Pánek, který byl kontaktován s žádostí o svolení využití jeho díla, přičemž Petr Pánek svolil k využití této série (Příloha č.12 – Elektronická komunikace s Petrem Pánkem (Jáchymov)). Jako režisér desetidílného seriálu Proces H se uvádí Martin Vadas, jenž byl taktéž kontaktován (Příloha č. 13 - Elektronická komunikace s M.Vadasem (Proces H)). Z odpovědi pana Vadase vyplynulo, že vlastníkem této série je Česká televize, kterou bylo taktéž nutno kontaktovat. Z České televize byla zaslána odpověď, že je za potřebí kontaktovat Národní filmový archiv (Příloha č. 14 – Odpověď České televize (Proces H)). Oslovení Národního filmového archivu zůstalo bez odezvy (Příloha č. 15 - Žádost směřována Národnímu filmovému archivu). Co se týče seriálu Zdivočelá země, taktéž byla podána žádost České televizi. Na žádost o souhlas s užitím seriálu bylo odpovězeno několika otázkami, které bylo potřeba doplnit k požádání o práva (Příloha č. 16 – Odpověď České televize (Zdivočelá země)). Po jejich zodpovězení a odeslání zpět na stejnou adresu již komunikace nepokračovala. Zůstala bez odezvy (Příloha č. 17 – Dodání informací České televizi).

Filmy byly zvoleny tak, aby vystihovaly politický proces od začátku až do konce, tzn. od zatčení a obvinění, přes výslech až po samotný politický proces a následně k samotnému trestu, kterým byl často pobyt v nápravném pracovním táboře, konkrétně v Jáchymově. Výukový materiál ve formě videí, byl zvolen na základě zájmů dnešní mladé generace. Většina žáků na druhém stupni základní školy či na střední škole tráví svůj volný čas

s moderní technikou, která značně ovlivňuje jejich názory. Forma videa byla zvolena, aby si žáci lépe zachovali v paměti informace, jež jim byly podány.

Výuka byla rovněž doplněna o konkrétní příběh nespravedlivě dosouzeného kněze pana Jaroslava Dvořáka. Ten byl použit v jedné z odučených hodin a žáci o něj projevili značný zájem. Nejde jen o to naučit se data a fakta, ale o to dokázat si představit, jak se v té době lidé cítili, jak to v této době na našem území vypadalo a dokázat ocenit lidi, kteří to v této době neměli jednoduché.

Součástí práce jsou i dobové dokumenty ze života pana Jaroslava Dvořáka. Ve výuce nebyly použity, ale je možno s nimi pracovat a rozvinout tak výuku o skutečné realie, nebo je použít pouze jako ilustrační pomůcku.

V ověření vytvořeného výukového materiálu vyplynulo, že většina žáků o novodobé dějiny nejeví obzvlášť velký zájem. Při ověřování materiálů se prokázalo, že první část hodiny, která se skládá z myšlenkové mapy a prezentace, nemotivuje žáky tolik k aktivitě, ale pokud se jedná o ztvárnění tématu ve videích, žáci projevují zájem o dané téma. V některých případech natolik, že projevují zájem se podívat na celé seriály či filmy, ze kterých byla videa vytvořena. Pokud je tedy žákům výuka podávána způsobem, na který jsou zvyklí, zájem a aktivita se v hodině zvětší. Žáci si zapamatují více informací, jež jsou důležité. Současní žáci jsou demotivováni, nejsou ochotni vykazovat sebemenší aktivitu, pokud je výuka nebaví a pokud jim informace nejsou podávány formou, která je jim blízká.

Cíl práce, tedy seznámit žáky ZŠ a SŠ s dobou po roce 1948, informovat je o politických procesech, které zde probíhaly v 1. pol. 50. let pomocí vlastního vytvořeného výukového materiálu, který žáky zaujme, byl splněn.

Náklady na vytvořený výukový materiál byly naprosto minimální vzhledem k tomu, že filmové materiály byly na internetu volně ke stažení, komunikace k získání souhlasu s jejich uveřejněním probíhala rovněž elektronicky a vytvoření prezentace v programu PowerPoint je také zdarma. Náklady vznikly pouze při kopírování pracovních listů a kopírování dobových dokumentů. Je však nutno podotknout, že časová náročnost vytváření materiálů je vysoká.

Materiály byly ověřeny ve výuce. Nyní jsou k dispozici ve všech školách, kde ověření výuky probíhalo.

Práce ukázala že výuka je složitý proces a pedagog musí být člověkem kreativním. Je třeba opustit tradiční metodu výkladu a nahradit ji novými prvky, použít výpočetní techniku, která je fenoménem dnešní doby.

Seznam použitých pramenů

Archiv:

Rodinný archiv – Koblasko č.p. 34 - dokumenty spjaté se životem p. J. Dvořáka

Vlastní fotogalerie - fotografie z výuky

Literatura:

GABERDÉNOVÁ, Lucie, Alena NOSKOVÁ, Alena ŠIMÁNKOVÁ, et al. *Příběhy bezpráví*. 3. ročník. Praha, 2007. ISBN 978-80-86961-36-1.

STRACHOTA, Karel, Ludmila SOUČKOVÁ, Ilona HORÁČKOVÁ, Jitka HUDEČKOVÁ, Zdeňka JUKLOVÁ, Kateřina SUCHÁ, Josef MÄRC a Michal FRANKL. *Příběhy bezpráví - Holocaust: Metodická příručka*. Praha, 2010. ISBN 978-80-87456-03-3.

KARASOVÁ, Jana, Karel VRÁNA, Tomáš HOLUBEC, et al. *Kdo jiný?: Jeden svět na školách*. Praha, 2010. ISBN 978-80-86961-99-6.

HANÁK, J. a kol. – *20. století – kronika*; Fortuna Print s.r.o., Praha 1980, ISBN 80-7321-039-8

Internet:

<http://vasevec.parlamentnilisty.cz/clanky/treti-republika-narodni-socialiste-na-rozcesti-1945-1948>

TOMEK, Prokop. 50.leta: Perzekuce katolické církve. *TOTALITA* [online]. Copyright © 1999 - 2016, 2016 [cit. 2016-01-07]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/50/50_01_019.php

<http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/nastoleni-komunistickeho-rezimu-a-prvni-politicke-procesy-v-csr-na-prelomu-40-a-50-let/>

<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Speci%C3%A1ln%C3%AD%3AHled%C3%A1n%C3%AD&profile=default&search=akce+K&fulltext=Search>

http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_bezpe%C4%8Dnost

Únor 1948. *Totalita* [online]. Praha: Tomáš Vlček, ©1999-2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <http://www.totalita.cz/1948/1948.php>

<http://www.inkluzivniskola.cz/cestina-jazyk-komunikace/priprava-pracovniho-listu>

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Udání

Příloha č. 2 – Žaloba z r. 1952 (str. 1-7)

Příloha č. 3 – Rozsudek z r. 1952

Příloha č. 4 – Zamítnutí podmíněného propuštění - r. 1957

Příloha č. 5 – Zamítnutí podmíněného propuštění – r. 1959

Příloha č. 6 – Zahlazení odsouzení z r. 1968

Příloha č. 7 – Usnesení o rehabilitaci

Příloha č. 8 – Fotografie pořízené při ověřování výuky

Příloha č. 9 – Pracovní list; výslech

Příloha č. 10 – Pracovní list; proces

Příloha č. 11 – Pracovní list; pracovní nápravný tábor Jáchymov

Příloha č. 12 – Elektronická komunikace s Petrem Pánkem (Jáchymov)

Příloha č. 13 – Elektronická komunikace s M. Vadasem (Proces H)

Příloha č. 14 – Odpověď České televize (Proces H)

Příloha č. 15 – Žádost směřována Národnímu filmovému archivu

Příloha č. 16 – Odpověď České televize (Zdivočelá země)

Příloha č. 17 – Dodání informací České televizi

Příloha č. 1 - Udání

81.1
SNB vel.stanice Suchdol
udání
osobní data
Udan vrch.strážm.Ant.Žižou na ústní příkaz předsedy ONV z Kutné Hory
Vyšetřoval vrch.strážm.Žiža
Svědci: Josef Kocábek, předseda akčn.výboru NF Solopysky
Antonín Stolba, předseda MNV Solopysky
František Vrána, rolník, Solopysky 7
Václav Mikina rolník Solopysky 19
Jmenovaný zúčastnil se dne 24.8.48 o 20 hod. veřejné schůze rolníků majitelů koní, svolané předsedou akčn.výboru NF Josefem Kocábekem do úřadovny MNV v Solopyskách Při této schůzi pronesl některé výroky, které neodpovídají skutečnosti
24.8.48 konala se v úřadovně MNV v Solopyskách schůze rolníků maj.koní ze Solopysk, při které mělo být rozhodnuto, kdo pojedě s potahem svázat obilí do dvora Kunvald. Schůzi řídil předseda AVNF Josef Kocábek a přítomno bylo as 13 rolníků ze Solopysk
Při veřejné debatě promluvil také farář, který před přítomnými prohlásil, že zde není žádná demokracie, nýbrž diktát a že předseda AV NF Josef Kocábek je v Solopyskách diktátorem
Jako další byla řeč o našich sportovcích, o kterých se farář vyslovil, že naši hockeyisté odjeli na turné do SSSR a když odjíždějí z Ruska domů, že je svlékli z jejich dresů. Při tom farář prohlásil, že to slyšel od jednoho našeho sportovce, který byl v Rusku
Dále farář prohlásil na této schůzi, že není u nás žádného textilu protože se vše vyváží, při tom se vyslovil, aby se šelka lidem pravda
Farář Jaroslava Dvořáka upozornil předseda AV KF, že máme ve vládě za lidovou stranu ministra Plojgara, který mluví jinak, než on. Tento před přítomnými prohlásil, že ministr Plojhar je Němec, který studoval na německém semináři v Cs. Budějovicích. V době okupace v koncentračním táboře v Německu požíval výhod jako německý kněz.
Při další debatě ve schůzi prohlásil farář, že se nyní provádí parcelace zbytkových statků a půda se přiděluje drobným zemědělcům. Během několika roků se jim půda vezme a že se združstevní
Při vyšetřování případu potvrdil předseda akčn.výboru Josef Kocábek výroky faráře uvedené v dost. I
Předseda AV NF dále vypověděl, že ve schůzi rolníků, kterou on 24.8.48 svolal do úřadovny MNV v Solopyskách a sám řídil, pronesl farář ještě více podobných narážek na nynější lidovědemokratické zřízení, ale na jednotlivé výroky se již nemůže upamatovat.
Václav Mikina udal, že se zúčastnil veřejné schůze a při této schůzi slyšel, jak farář prohlásil, že u nás je diktatura a že předseda AV NF Kocábek je v Solopyskách diktátorem. Dále, že naši hockeyisté byli v Rusku odstrojeni, že ministr Plojhar je Němec který studoval na německém gymnasiu. Dále, že pozemky, které patří rolníkům, nebudou za chvíli nikoho, jak Jugoslavie se staví proti tomu, aby pozemky rolníkům nebyly zabráný
František Vrána vypovídá obdobně jako Mikina. Byl také schůzi přítomen.

Příloha č. 2- Žaloba z r. 1952 (str. 1-7)

12

6 Ts I 37/52.

STÁTNÍ PROKURATURA V PRAZE.

STÁTNÍ SOUD V PRAZE
 Dne: 2. 7. 1952

4 Sp. I 44/52.

Státnímu soudu
v Praze.

ŽALOBA.

VAZBA I

Státní prokurátor v Praze žaluje,

- 1./ Oldřich Krcoufšek,
nar. 5. 7. 1911 v Lánech, okr. Pardubice, býv. živnostník - cukrář,
posl. bytem v Kutné Hoře, Husova ul. 115.,
- 2./ Března Kofíneková,
nar. 20. 4. 1912 v Praze, vedoucí dělnice v nár. pod., posl. by-
tem v Heřanově Sp. 2., okr. Kutná Hora.,
- 3./ Ladislav Nešpika,
nar. 28. 12. 1900 v Kutné Hoře, rolník, posl. bytem Kutná Hora,
Hlučka čp. 15.,
- 4./ Vojtěch Kolářek,
nar. 17. 5. 1901 v Jaroměři, dělník ČSD, posl. bytem Sedlec,
Nádražní ul. čp. 2., okr. Kutná Hora.,

- 2 -

- 5./ Ludmila Kolářková,
roz. Kubálková, nar. 19. 8. 1912 v Polevsku, okr. Česká Lípa,
v domácnosti, posl. bytem Sedlec, Nádražní čp. 2., okr. Kutná
Hora.,
- 6./ Josef Froužek,
nar. 19. 12. 1895 v Sedlečku, okr. Třebor, býv. voj. gářiata, posl.
bytem Kutná Hora, Novomlýnská ul. 539.,
- 7./ Ján Nekolná,
nar. 10. 8. 1913 ve Starém Kolíně, samostatný holář, posl. bytem
Kutná Hora, Jozefova ul. čp. 294.,
- 8./ Josef Kunc,
nar. 11. 8. 1908 v Javorníci, okr. Rychnov n/ Křehnou, řidičák,
posl. bytem v Sedlci čp. 21.,
- 9./ Josef Musil,
31. 12. 1909 v Praze, živnostník, posl. bytem v Kutné Hoře,
Husova ul. čp. 121.,
- 10./ František Krystov,
nar. 15. 11. 1903 v Mladoticích, okr. Čáslav, cukrář, posl. by-
tem v Kutné Hoře, Havlíčkovo nám. čp. 94.,
- 11./ Dr. František Beneš,
nar. 27. 11. 1891 v Kutné Hoře, býv. advokát, posl. bytem Kutná
Hora, Rooseveltova tř. čp. 188.,
- 12./ František Thurner,
nar. 21. 9. 1918 ve Zbraslavicích, okr. Kutná Hora, technický
dělník, posl. bytem v Kutné Hoře, Bartolomějská ul. čp. 220.,

- 3 -

- 13./ Bedřich Šlejmar,
nar. 14. 11. 1906 v Hlízově, okr. Kutná Hora, býv. městský stráž-
ník, nyní dělník, posl. bytem Kutná Hora, Stalínova čp. 302.,
- 14./ Jaroslav Dvořák,
nar. 19. 5. 1913 v Koblásku, fám, knt. farář, posl. bytem Solo-
pěvy, okr. Kutná Hora.,
- 15./ František Šibravý,
nar. 7. 11. 1924 v Čer. Hrádku, okr. Kolín, galvanisér, posl.
bytem v Kutné Hoře, Havlíčkovo nám. čp. 803.,
- 16./ Václav Zlábský,
nar. 19. 9. 1919 v Osecku, okr. Pobebrady, truhlářský dělník,
posl. bytem v Kutné Hoře, Havlíčkovo nám. čp. 520.,

t.č. všechny ve vazbě

z těchto důvodů:

V roce 1949 v létě uprchl z trestu odsouzený kola-
borant a fašista Karel Hofínek. Skrýval se na Chotěbořsku a
Čáslavsku, kde založil rozsáhlou bandu velení, s níž
plánoval rozsáhlé rozvržení našeho společenského řádu
destrukcí a sabotáží. Svou zločinnou činnost zaměřil
především proti socialistické vlasti a chtěl naše budova-
telné úsilí v tomto směru paralyzovat zejména otrávením do-
bitka v JZD a v ČSSR. Dále tato banda zločinně počínala s
tím, že požádá, aby se jim podřídili i lidé širší zvláste-
ně, zejména zorganizování reakčních živlů z řad bývalých
živnostníků a vesnických boháčů, že v příhodné okamžiku
provedou obrovský puč, jehož účelem bude reorganizace kapi-
talismu v ČSR. Za tím účelem Huda Hofínek naplnil na
další skupiny a v prosinci roku 1949 prostřednictvím již
odsouzeného zločince Aloise Bláhy, vedl ve styk s Jaroslavem
Němečkem, tehdy majitelem větší cukrářské živnosti v Čásla-
vi, dnes již odsouzeným protistátním zločincem.

- 4 -

Jaroslav Němeček stal se členem jeho bandy a sám
vytvořil řadu illegálních skupin jejich členy rekrutoval
zejména z řad vesnických boháčů a živnostníků. Dále zalo-
žil velmi nebezpečnou ozbrojenou skupinu z řad bývalých
sokolských pracovníků. Svou zločinnou činnost začal pro-
vést již v roce 1949, kdy se napojil na Josefa Němce
z Kutné Hory a jeho rozsáhlou protistátní bandu. Od toho-
to převzal později favoristy, které Němec ukrýval na
Uhlířsko-Janovicku. Němeček, spolu s členy své pro-
tistátní bandy, ukrýval pak teroristy po řadu týdnů v
Železných horách, poté je jeho banda opatřila zbraněmi
a tržavinami a vyspávala je do Prahy, aby tam spěšně
teroristický atentát na jednání vládního činitele. V Pra-
ze byli však tito zločinci zhaleni, při svém sestřelení
použili zbraní proti bezpečnostním orgánům a zastřelili
jedenáct náhodných chodců. Tím byla odhalena i Němečková
skupina a jejímu řádní učiněna přítrž. Němeček, aby mohl
ve své protistátní činnosti pokračovat, opustil svoji
živnost a po dobu dvaceti měsíců se za pomoci reakčních
živlů ukrýval, zejména na kutnohorském území. V té době
byl stále ve spojení a jedním cizím zastupitelským úřa-
dem, se kterým měl již dříve vyjednanou pomoc pro své
velsrádné cíle a udržoval styk se členy své protistátní
bandy. Pokusil se několikrát uprchnout za hranice
do západního Německa, aby se tam mohl připojit
na zádech, tam po únoru roku 1948 uprchl a spolu s ni-
mi a v řadě západních imperialistů vyvíjet další vele-
srádnou činnost proti našemu lidově demokratickému stá-
tnímu zřízení.

Tato jeho zločinná činnost byla mu přímo umožněna
všemi obviněnými. Tito, jako příslušníci a přísluho-
vatelé buržoazní nemohli se vzdát a dle svého demokratického
zájmu a ná. Byli proto ochotni v každém okamžiku
všestranně pomáhat každému nepříteli našeho státu v je-
ho zločinné protistátní činnosti a také poskytovat bu-
dování socialismu v naší vlasti, neboť bez nich, bez po-
mohů a ukrývat, bylo by vyčištěno, aby protistátní
zločinci se pohybovali na našem území a páchali zde své
špatné zločiny.

Všichni obvinění věděli, jak nebezpečným protistá-
tním zločincem je bezpečnostními orgány dlouho stíhaný Ja-
roslav Němeček. A právě z této ochotné tohoté, když byli
jím s pomocí požádáni, přijímali k sobě do úkrytu a jazy-
čili i jinak všestranně nedobroti. Čin na výhled umož-
ňoval další zločinnou činnost proti našemu státu.

Tak obvinění Oldřich Kmoníček v říjnu 1950 ukryval ho ve svém bytě po dobu 3 - 4 týdnů, v té době ho i živil a poskytl mu podporu 2.000,- Kčs.

Růžena Keřinková začátkem září 1950, Ladislav Netuka v listopadu 1950, Vojtěch Kolář - spolu se svojí manželkou Ludmila Kolářovou v září 1950

ukryvali Němečka ve svých bytech každý asi po dobu 14 dnů a po dobu ukryvání poskytl mu všestranné pohostinství,

Josef Franěk - v srpnu nebo začátkem září 1950 ukryval Němečka a její i stravoval po dobu 1 týdne.

Jan Nekola - v listopadu 1950 ukryval Němečka po dobu 4 dnů a vybovil ho při jeho odchodu z krytu konzervami, obnosem 500,- Kčs a dary asi v ceně 50 Kčs.

Obvinění Josef Kunc, Josef Musil, František Krvátek, když byli koncem roku 1950 navštíveni Němečkem a požádáni jím o pomoc a ukrytí, ukrytí mu sice nepokýtili, avšak v jeho smyslu uniklosti trestního stíhání pro velezradu a trestu, který mu hrozil ho podpořili tím způsobem, že mu Josef Kunc při dvou návštěvách věnoval obnos 500 Kčs a ostatní obvinění po 1.000,- Kčs.

Obvinění Dr. František Beneš, František Thurner, a Bedřich Slejšma, když byli navštíveni Němečkem, pokud se týká Slejšmy, když se s ním potkali na ulici, koncem roku 1950 odmítli sice žádost Němečka o podporu eventuelně ukrytí, avšak ně jim bylo jasno, že Němeček je hledaný protistátním zločincem, naučivili o tom orgány bezpečnostní orgánů v úmyslu pomoci mu v jeho smyslu, ukryváním se uniklosti trestního stíhání pro velezradu a trestu za tento čin.

Obvinění František Šibrava a Václav Zlábský v květnu 1950 spáchali a sprostředkovali Němečkovi ukrytí na řadě v Solovských u spolubyvajícího Jaroslava Dvořáka, řezáře cirkve fim.kat., který tehdy poskytl Němečkovi 4 dny pohostinství a ukrytí. Obvinění Šibrava pak Němečka odvezl do dalšího ukrytí, který mu vyhledal.

Všichni obvinění v podstatě trestnou činnost doznávají. Pokud se snaží svou vinu sešlbit zejména tvrzením, že nevěděli nic o tom, že Němeček je stíhaným protistátním zločincem, jest příležitostí k tomu, že tato okolnost byla na Česlavsku, Kutnohorsku a dalších přílehlých okresech notoricky známa a nad to pak jsou obvinění zcela nesporně uvědoměni svědkem Jaroslavem Němečkem, který je naprosto jasně uvědoměný v tom směru, že jim on sám svou totožnost potvrdil a pokud se týká Oldřicha Kmoníčka, Růženy Keřinkové, Ladislava Netuky, Vojtěcha Koláře, Ludmily Kolářkové, Josefa Franěka, Jana Nekoly koncem roku 1950 a Jaroslava Dvořáka, Františka Šibravy a Václava Zlábského sám jim sdělil okolnosti, které ho nutí se ukryvatí do té doby než se mu podaří uprchnouti do západního Německa.

Má proto státní prokurátor za prokázané,

že

v okrese kutnohorském

- 1./ Obvinění Oldřich Kmoníček, Růžena Keřinková, Ladislav Netuka, Vojtěch Kolář, Josef Franěk, Jan Nekola, Ludmila Kolářová, František Šibrava a Václav Zlábský v květnu 1950 ukryváním protistátního zločince Jaroslava Němečka a podporováním jej v jeho rozrátané činnosti proti nashmu lidové demokratickému státnímu zřízení a tím úmyslně mu poskytli pomoc k spáchání trestného činu velezrady, resp. Jaroslav Dvořák, František Šibrava a Václav Zlábský úmyslným uputřením prostředků Jaroslava Němečkovi k vykonání jeho zločinu t.j. zločinu velezrady pomohali.

- 2./ Obvinění Josef Kunc, Josef Musil, František Krvátek, Dr. František Beneš, František Thurner a Bedřich Slejšma tím, že pomohali protistátnímu zločinci Jaroslavovi Němečkovi po něm bezpečnostní orgány pátraly pro spáchanou velezradu v jeho

ukryváním se a unikání pachatelů trestného činu velezrady pomohali v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání a trestu,

čímž spáchali

ad I./ Oldřich Kmoníček, Růžena Keřinková, Ladislav Netuka, Vojtěch Kolář, Ludmila Kolářová, Josef Franěk a Jan Nekola

trestný čin pomoci k velezradě podle § 7, odst. 2 a 3 ve st. z. Jaroslav Němeček, František Šibrava a Václav Zlábský zločin účastnictví na zločinu velezrady podle § 5 t. z. /1952/ st. z. z. 23/48 Sb.

ad II./ Josef Kunc, Josef Musil, František Krvátek, Dr. František Beneš, František Thurner, Bedřich Slejšma trestný čin nadřování dle § 163 odst. 1, 2 tr. z.

N a v r h u j í : konstatovati podstatný obch tr. učinění apud státního soudu § 2a I 21/52 a předvolati jako svědka Jaroslava Němečka.

V Praze dne 29. dubna 1952.

Státní prokurátor :
vz. Dr. Mykieska, v. r.

Za správnost vyhotovení
vedoucí kancel. oddělení
[Signature]

PP 287/57

U s n e s e n í .

Krajský soud v Bradci Králové rozhodl ve veřejném zasedání, konaném dne 16. září 1957 v NPT Valdice ve věci podmíněného propuštění takto:

Žádost odsouzeného Jaroslava D v o r á k a , nar. 19. května 1911 v Mohrsku, římskokatolický farář, posl. bytem Jolopysky, okr. Kutná Hora, o podmíněné propuštění se z a m í t á .

O d ů v o d ě n í .

Odsouzený Jaroslav Dvořák ukryval v letech 1930 protistátního zločince Jaroslava Němečka, čímž spáchal trestný čin pomoci k vlezradě podle § 7/2, § 78 tr.z. a byl pro to odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 roků.

Vzhledem k tomu, že odsouzený odpykal si v dubnu tohoto roku více než polovinu, požal si žádost o podmíněné propuštění.

Vedení NPT podmíněné propuštění doporučilo vzhledem k tomu, že odsouzený má dobrou pracovní morálku, chování slušné a ukázněné a jest názoru, že trest u odsouzeného splnil převýchovný účel.

Zástupce krajské prokuratury navrhl zamítnutí žádosti.

Krajský soud v první řadě zjišťuje, že odsouzený pochází z rodiny středního rolníka a v době spáchání trestného činu byl farářem. Z trestných spisů krajský soud přejímá, že odsouzený byl zarytým nepřitelem našeho zřízení a že již v roce 1943 byl trestán pro pobuřování. Krajský soud nemohl proto dojít k závěru, že by odsouzený byl hoděn dobrodiní podmíněného propuštění, které u protistátních činu musí být zvláště zdůvodněno a kde musí být jistota, že odsouzený skutečně povede řádný život pracujícího člověka. Odsouzený se dopustil již dvakrát trestné činnosti a polovina trestu mu uplynula teprve dne 15. dubna 1957. Krajský soud jest proto názoru, že jest třeba y delšího výkonu trestu, aby zde byla dána záruka, že převýchova jest dovršena ve smyslu § 33 tr.zák. Bude proto na odsouzeném, aby dalším dobrým chováním, práci prokázal, že jest hoděn dobrodiní podmíněného propuštění v pozdější době.

Nová žádost o podmíněné propuštění může být odsouzeným podána teprve po uplynutí jednoho roku ode dnešního dne.

Proti tomuto usnesení není přípustný řádný opravný prostředek.

Ve Valdicích dne 16. září 1957.

Předseda senátu:

JUDr. Jiří J e l í n e k

Za správnost vyhotovení:

Malyjková

PP 271/59

U s n e s e n í .

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl ve veřejném zasedání dne 11. června 1959 v NPT Valdice včec podmíněného propuštění takto:

Žádost odsouzeného Jaroslava Dvořáka, nar. 19.5. 1913 v Koblasku, římskokatolický farář, posl. bytem Sopotysky, okr. Kutná Hora, t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody v NPT Valice o podmíněné propuštění se zamítá.

O d ů v o d n ě n í .

Jmenovaný Jaroslav Dvořák ukryval v letech 1950 proti-
státního zločince Němečka, čímž spáchal trestný čin pomoci k
velezradě podle § 7/2, § 78 tr.z. a byl proto odsouzen k trestu
odnětí svobody v trvání 10 roků.

16. září 1957 byla pod č.j. PP 287/57 zamítnuta žádost
odsouzeného o podmíněné propuštění. Žádost byla tehdy zamítnuta
ježto tehdy, jak krajský prokurátor, tak i vedení NPT dobrodinní
propuštění nedoporučili. Po uplynutí jednoho roku ve smyslu § 351
tr.ř. podal si novou žádost za podmíněné propuštění.

Vedení NPT právě tak jako krajský prokurátor nedoporučili
opětovně podmíněné propuštění, poněvadž od posledního zamítací-
vého usnesení nedošlo k podstatné změně v chování odsouzeného.
Naopak odsouzený neuzavřel dále pracovní závazek, k soutěži se sta-
ví odmítavě a ikdyž jinak vedení NPT oceňuje určité kladné výsled-
ky v chování odsouzeného, přesto závěr posudku NPT zní, že odsouze-
ný se po stránce politické otevřeně neprojevuje a nelze proto
usoudit na to, že odsouzený se oprostil od vlivu dřívější výcho-
vy, zejména když se přihlídně k tomu, že odsouzený byl dvakrát
potrestán pro protistátní činnost, a to již v roce 1948 pro pobu-
řování. Byla proto žádost odsouzeného zamítnuta.

Nová žádost může být podána podle § 351 tr.ř. po uplynutí
jednoho roku ode dnešního dne.

Proti tomuto usnesení není opravného prostředku.

Ve Valdicích dne 11. června 1959.

Předseda senátu:
JUDr. Jiří Leinek
za správnost

Příloha č. 6 – Zahlazení odsouzení z r. 1968

Příloha č. 7 – Usnesení o rehabilitaci

U s n e s e n í

Opresní soud v Kutné Hoře rozhodl v neveřejném zasedání dne 5. 11. 1968 o žádosti Jaroslava Dvořáka takto:

1/ krajským soudem v Kutné Hoře dne 5. 1. 1949 č. spis. T. VII 884/48 uznán vinným trestným činem podle § 14 odst. 1/ zákona č. 50/23 Sb. a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 2 měsíce,

2/ Státním soudem v Praze dne 15. 5. 1952 č. j. 6 T. I. 31/52 pro trestný čin podle § 7 odst. 2/ a § 78 tr. zákona z roku 1950 odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 10 roků a k dalším vedlejším trestům.

Výše uvedená odsouzení se dle § 69 odst. 1 písm. a/ tr. zákona a odst. 3/ téhož zákona z a h l a z u j í.

O d ů v o d n ě n í :

Podle § 69 odst. 1 písm. a/ tr. zákona soud zahladil odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu trestu řádný život pracovního člověka nepřetržitě po dobu nejméně 10 ti let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícím 5 let.

Šetřením soud zjistil, že žadatel byl proinut sbytek výkonu trestu na základě amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5. 1960 a že další amnestií z 9. 5. 1965 mu byl proinut sbytek zkušební doby.

Doba dle § 69 odst. 1/ písm. a/ tr. zákona počala tedy žadatelé břež dnem 9. 5. 1960 a soud dle tohoto zákonného ustanovení by mohl odsouzení zahladit až po 9. 5. 1970.

Šetřením soud však zjistil, že žadatel pracoval ve Sklárnách Lavalier a poté v STS v Uhřetěších Janovicích a že

na obou dvou místech je hodnocen jako ukázněný a obětavý pracovník, který svěřenou práci vykonával a vykonává se vší odpovědností. Ačkoli byl požádán o různé mimořádné práce, vždy ochotně vyhověl. Má velmi dobrý poměr ke kolektivu a mezi zaměstnanci je oblíben. Povahy je spíše vážné, upřímné a přímé. Svoje povinnosti plní opravdově zodpovědně.

Rovněž MV v Uhřetěších Janovicích a MV ve Zbuzněch a OVB v Uhřetěších Janovicích potvrzují velmi dobrou pověst a jeho řádný život.

Z výpisu rejstříku trestů soud zjistil, že žadatel od doby po propuštění z výkonu trestu nebyl soudně trestán.

Z výše uvedeného má soud za to, že žadatel svým vzorným chováním a pozitivním postojem k práci prokázal, že se napravil a soud proto vyukil možnost odstavce 3/ citovaného zákonného ustanovení a zahladil žadatelé odsouzení i před uplynutím doby uvedené v odst. 1/ písm. a/.

Poučení: Proti tomuto usnesení je možno podat stížnost do 3 dnů od vyhlášení resp. od doručení.

V Kutné Hoře dne 5. 11. 1968.

JUD. M. J. MELVER
za správnosti vyhlášení

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dnem 5. 6. 1992 a je vykonatelné.
Krajský soud v Praze
dne 5. VI. 1992

Rt 107/92-6

U s n e s e n í

Krajský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání dne 4.6.1992 podle zákona č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci t a k t o :

Ustanovením § 2 odst. 1 písm.a) zák.č. 119/90 Sb. byl zrušen rozsudek krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 5.1.1949 sp.zn. Tk VII 884/48, jímž byl obviněný Jaroslav D v o ř á k, nar.19.5.1913, uznán vinným přečinem podle § 14 č.1 zák.č. 50/23 Sb. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 2 měsíců.

Současně byla zrušena všechna další rozhodnutí v téže trestní věci, která na zrušený rozsudek obsahově navazovala. Všechna rozhodnutí byla zrušena k datu, kdy byla vydána.

Podle § 2 odst. 2 zák.č. 119/90 Sb. se zastavuje trestní stíhání obviněného pro skutek kvalifikovaný jako přečin shora uvedený.

O d ů v o d ň ě n í

Ustanovením § 2 odst. 1 písm.a) zák.č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci byla k datu vydání zrušena pravomocná soudní rozhodnutí týkající se skutků kvalifikovaných podle

- 2 -

ustanovení v zákoně vypočtených, tedy i skutku ve výroku uvedeném.

Zrušení se vztahuje i na další rozhodnutí v téže věci na zrušené rozhodnutí obsahově navazující. Všechna rozhodnutí byla zrušena ke dni vyhlášení.

Soud shledal, že odsouzený je v této trestní věci účasten soudní rehabilitace, deklaroval, že dřívější rozhodnutí byla zákonem zrušena a trestní stíhání odsouzeného podle § 2 odst. 2 cit. zákona zastavil.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení má prokurátor právo podat stížnost do tří dnů ode dne oznámení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím podepsaného soudu. Stížnost má odkladný účinek.

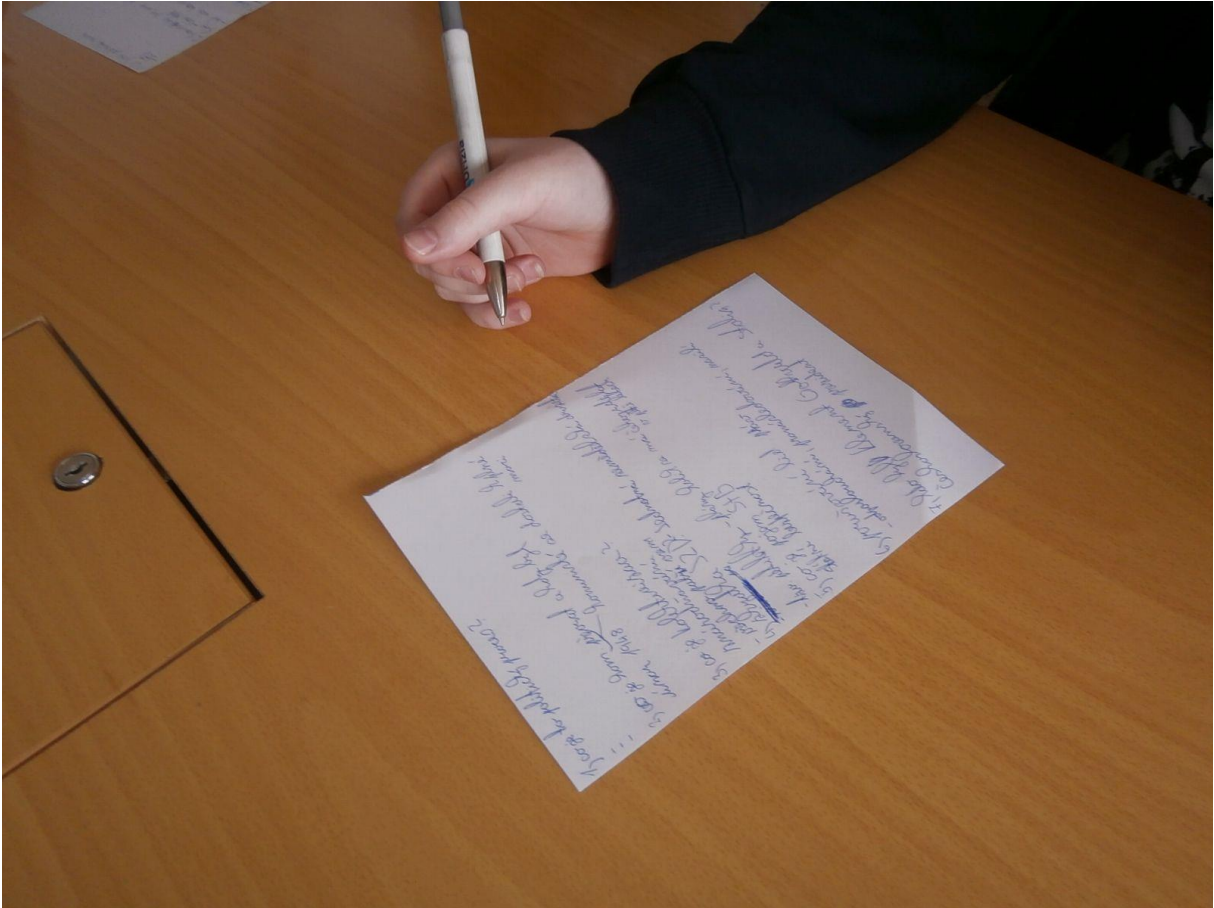
V Praze dne 4. června 1992

Za správnost: Chaloupková JUDr. Helena Říčicová

Příloha č. 8 – Fotografie pořízené při ověřování výuky

Příloha č. 9 – Pracovní list; výslech

A) Výslech

1) Dozvěděl se obviněný, za co je zatčen?

...*Ne, nezvěděl*.....

2) Byl obviněný seznámen se svými právy a povinnostmi?

...*Ne, nebyl*.....

3) Za co byl obviněný zbit? (Proč byl obviněný týrán.)

...*za neposlušnost. Nevěděl se bránit, ležely mu rukavice.....*

...*odpracoval, nesochlával.....*

4) Věděl obviněný, kde se nachází?

...*Ne, nevěděl*.....

Příloha č. 10 – Pracovní list; proces

B) Soudní proces

1) Jak je proces nazýván, označován?

..... proces H1 .....

2) Kde se proces konal?

..... v budově hlavního soudu v Praze .....

3) V jakém roce se proces konal?

..... 1950 .....

4) Za jaký čin byly tyto osoby zatčeny?

..... za protizákladní činy .....

5) Kolik osob bylo žalovaných?

..... 13 .....

6) Jaký byl hlavní cíl skupiny, jejíž členové vystupují jako obžalovaní?

..... změna režimu .....

7) Jak se jmenovala hlavní obžalovaná?

..... Milada Horáková .....

8) Byla obžalovaná, která vystupuje ve videu, nějakým způsobem znevýhodňována soudem? Pokud ano, jak?

..... ano... sudovévolili jí odpovídat všechno, co chtěla říci .....

9) Jakou cestou byla veřejnost informována o tomto procesu?

..... na rádiu .....

Příloha č. 11 – Pracovní list; pracovně nápravný tábor Jáchymov

C) Pracovní tábor Jáchymov

1) Kam se odvážela ruda, která byla zpracována v Čechách?

..... do Ruska (Gornický stávk) .....

2) V jakých letech byl největší rozmach pracovních táborů, tzv. nejbrutálnější léta?

..... 1949 - 1954 .....

3) Kolik odsouzených se v této době nacházelo v uranových dolech?

..... 14000 .....

4) Vypiš, v jakých podmínkách žili odsouzení vězni.

..... v prašce, špině, neměli pracovní obleky, ...
..... bez jídla, lékařské pomoci, radiační úmrtí .....

5) Jakou roli zajišťovaly soudy v souvislosti s pracovními tábory?

..... odnášovali vězně do těchto zařízení a musel být určitý počet .....

Příloha č. 12 - Elektronická komunikace s Petrem Pánkem (Jáchymov)

 Tereza Hynčicová <tereza.hyncicova@gmail.com> 06.12.16 ☆
komu: petr.panek ▾

Dobrý den,
jmenuji se Tereza Hynčicová a jsem studentkou Obchodní akademie Neveklov. Tento rok zpracovávám maturitní práci a zároveň práci do Středoškolské odborné činnosti na téma politických procesů. Právě z tohoto důvodu kontaktuji právě Vás. Hlavním cílem práce je vytvořit učební materiál pro výuku tohoto tématu. V práci bych tudíž chtěla použít část z dokumentu Abeceda zločinů komunismu - Jáchymovské peklo. Kontakt na Vás jsem vyhledala přes stránky www.youtube.com a následně na stránkách www.moderni-dejiny.cz.
Tímto bych Vás chtěla požádat o Váš souhlas využití tohoto dokumentu.

Předem děkuji.
Hynčicová

 Petr Pánek <petr.panek@pant.cz> 08.12.16 ★
komu: mně ▾

Dobrý den, Terezo.
Mé svolení/souhlas s užitím tímto máte – využijte dokument pro svou práci. Požádám jen o řádné uvedení zdroje.

Přeji vše dobré a ať se dílo podaří!

Petr Pánek

Příloha č. 13 - Elektronická komunikace s M.Vadasem (Proces H)

 Tereza Hynčicová <tereza.hyncicova@gmail.com> 05.12.16 ☆
komu: martin.vadas ▾

Dobrý den,
jmenuji se Tereza Hynčicová a jsem studentkou Obchodní akademie Neveklov. Tento rok zpracovávám maturitní práci a zároveň práci do Středoškolské odborné činnosti na téma politických procesů. Právě z tohoto důvodu kontaktuji právě Vás. Hlavním cílem práce je vytvořit učební materiál pro výuku tohoto tématu. V práci bych tudíž chtěla použít část ze seriálu Proces H.
Tímto bych Vás chtěla požádat o Váš souhlas využití tohoto seriálu.

Předem děkuji.
Hynčicová

 Martin Vadas <martin.vadas@gmail.com> 05.12.16 ☆
komu: mně ▾

Dobrý večer, milá Terezo,
desetidílná dokumentární série Proces H (10 x 52 min.) je vlastnictvím České televize, která ji vysílala naposled v roce 2010 a s koncem minulého roku ji stáhla i z webu iVysílání, kde bývala přístupná všem.
Nevím, proč tomu tak je.
Proto je třeba, abyste se obrátila tam a vysvětlila, jak chcete s dokumentární sérií zacházet. Pokud vím, tak podobné žádosti vyřizuje paní Jitka Káralová - viz níže.

Držím palce a přeji příjemný adventní čas
Martin Vadas

Příloha č. 14 - Odpověď České televize (Proces H)

Kálalová Jitka <Jitka.Kalalova@ceskatelevize.cz>

5. 1. ☆

komu: mně

Dobrý den, pokud máte zájem o archivní záznamy z procesu paní Milady Horákové, obraťte se na Národní filmový archiv, ten je jejich vlastníkem.

S pozdravem

Jitka Kálalová
Obchodní referent
ČESKÁ TELEVIZE
Obchodní útvar
Oddělení Telexport
Kavčí hory, 140 70 Praha 4
Tel.: [261 137 437](tel:261137437)
Fax: 261 211 354
iVysílání České televize
ČT kdykoli chcete
www.ivysilani.cz

Příloha č. 15 - Žádost směřována Národnímu filmovému archivu

Tereza Hynčicová <tereza.hyncicova@gmail.com>

9. 1. ☆

komu: michal.bregant

Dobrý den,
jmenuji se Tereza Hynčicová a jsem studentkou Obchodní akademie Neveklov. Tento rok zpracovávám maturitní práci a zároveň práci do Středoškolské odborné činnosti na téma politických procesů. Právě z tohoto důvodu kontaktuji právě Vás. Hlavním cílem práce je vytvořit učební materiál pro výuku tohoto tématu. V práci bych tudíž chtěla použít část ze seriálu Proces H. Již jsem kontaktovala Českou televizi, kde mě odkázali právě na Vás. Tímto bych Vás chtěla požádat o Váš souhlas využití tohoto seriálu.

Předem děkuji.
Hynčicová

Příloha č. 16 - Odpověď České televize (Zdivočelá země)

Kálalová Jitka <Jitka.Kalalova@ceskatelevize.cz>

9. 1. ★

komu: mně

Ještě jednou dobrý den,
mohu prověřit práva k pořadu Zdivočelá země, potřebuji ale upřesnit, co je pod výukovým materiálem míněno, jak, bude konkrétně se záznamem nakládáno, tj, jakým způsobem bude zařazen do výukového materiálu, náklad, licenční území, licenční doba.

Děkuji

Jitka Kálalová
Obchodní referent
ČESKÁ TELEVIZE
Obchodní útvar
Oddělení Telexport
Kavčí hory, 140 70 Praha 4
Tel.: [261 137 437](tel:261137437)
Fax: 261 211 354
iVysílání České televize
ČT kdykoli chcete
www.ivysilani.cz

Příloha č. 17 - Dodání informací České televizi

Tereza Hynčičová <tereza.hyncicova@gmail.com>

komu: Kálalová ▾

10. 1. ☆

Vážená paní Kálalová,

zpracovávám maturitní práci - v rozsahu 2 - 3 vyučovacích hodin dějepisu pro žáky 9. třídy ZŠ, případně pro žáky 1. ročníku SŠ na téma politické procesy. Jako doplňující pomůcku jsem si zvolila právě film Zdivočelá země, z něhož jsem použila ukázkou výslechu p. Maděry. Tato ukázkou by byla žákům přehrána a následně by s ní bylo pracováno formou rozhovoru.

Pro maturitní práci potřebuji toto téma odučit dvakrát na základní škole a dvakrát na střední škole. Následně pak budu svou práci (bez promítání videa) i s výsledky z výuky prezentovat ve škole před maturitní komisí.

Dále uvažuji o přihlášení práce do Středoškolské odborné činnosti, kde by byl (avšak bez promítání videa) prezentována před odbornou komisí krajského kola, případně kola celostátního.

Nejde tedy o plánování nějakého hromadně plánovaného materiálu.

Licenční území - Základní škola Uhlířské Janovice, Základní škola Neveklov, Obchodní akademie Neveklov, Licenční doba - leden až únor 2017 - výuka, duben - květen obhajoba práce před odbornou komisí.

Nerada bych však pracovala s materiály bez Vašeho souhlasu, proto jsem se na Vás obrátila. Věřím, že mi umožníte vybraný úsek filmu využít a ukázat mladým lidem, jaká doba opravdu byla. Učebnice se tomuto tématu totiž stále věnují velice málo.

Pokud byste potřebovala ještě nějaké další informace, ráda Vám je předám

S pozdravem